

Solrun Dregelid

Å fortelle så folk leser

Reportasje med video og tekst

**Praktisk masteroppgave 2016
Master i journalistikk**

Høgskolen i Oslo og Akershus, Institutt for journalistikk og mediefag

Forord:

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Maria Konow Lund. Hun har med sitt engasjement, sin positivitet, og gode innspill motivert og hjulpet meg til å komme i mål med denne oppgaven. Jeg vil også takke min mor for korrekturlesning, støtte og gode innspill underveis. Også kolleger i Sjømannskirken vil jeg takke. Flere av dem har stilt opp som informanter i undersøkelsen, og sjefen min Linn Skogheim, har gitt meg tid og rom til å jobbe med oppgaven i arbeidstiden. Det praktiske arbeidet i denne oppgaven hadde heller ikke blitt til om ikke 11 personer på Gran Canaria og Thailand hadde takket ja til å stille opp, og åpenhertig fortelle sin historie. Jeg retter derfor også en stor takk til disse 11.

SAMMENDRAG

De siste ti årene har reportasjer bestående av tekst og video blitt stadig vanligere hos nettavisene. Samtidig mangler mediebransjen kunnskap om hvordan tekst og video kan kombineres i disse reportasjene slik at begge deler blir lest. Særlig strever bransjen med å få publikum til å se videoene. I denne praktisk-teoretiske oppgaven ønsker jeg å prøve å finne ut hvordan tekst og video kan kombineres i en multimediereportasje for å engasjere leseren slik at begge deler blir lest. Jeg ønsker altså å eksperimentere med ulike fortellermåter, noe mediebransjen kritiseres for ikke å gjøre. I denne oppgaven gir den praktiske delen meg mulighet til slik eksperimentering. Ved hjelp av litteratur om kombinasjon av video og tekst, struktur og narrativ virkning på publikum, har jeg laget to multimediereportasjer som på ulike måter kombinerer video og tekst. Disse to reportasjene har så blitt presentert for ti informanter som har vurdert disse. Informantenes utsagn ser ut til å bekrefte det mediebransjen peker på, nemlig at det kan være vanskelig å motivere publikum til å lese både tekst og video i samme reportasje. Studien min viser imidlertid ikke at det er video publikum har lite interesse for, men tekst. Det kan se ut som at video ikke motiverer publikum til å lese en påfølgende tekst. Samtidig ser tekst ut til å gi noe mer motivasjon for å se en påfølgende video. Det kan derfor synes best å starte multimediereportasjer med en tekst som setter reportasjen inn i en kontekst. Videre tyder studien min på at den påfølgende teksten, som for eksempel kan stå mellom korte videosekvenser, bør være kort, unnværlig og aller helst inneholde annen informasjon enn videoen. Dersom video – og tekstsekvensene gir en lyst og nysgjerrighet til å lese/se det som kommer etter, synes dette ut til å fungere best for å holde på leserens interesse gjennom en lang reportasje. Ellers kan det se ut som at en lineær hoveddel må til for å tilfredsstille det som kan synes som et innlært, eller biologisk behov, for å lese lineært. Dersom denne lineære delen kombineres med muligheten til å velge en egen vei gjennom materialet, kan dette av enkelte personer oppleves som en bonus, og reportasjen vil for disse få ekstra verdi. Avslutningsvis i denne oppgaven peker jeg på mulige veier videre for dem som måtte ønske å undersøke andre aspekter knyttet til multimediereportasjen.

Innholdsfortegnelse

1.0	INNLEDNING.....	1
1.1	Bakgrunn	1
1.2	Problemstilling.....	2
1.3	Gjennomføring og disposisjon.....	3
2.0	TEORI.....	5
2.1	Teoretisk rammeverk for prosjektet	5
2.2	Reportasjen.....	6
2.3	Multimodalitet.....	7
2.3.a	Innholdsfordeling.....	8
2.3.b	Sekvensering.....	9
2.3.c	Emosjonell påvirkning til video versus tekst.....	11
2.3.d	Effekten av å kombinere ulike modaliteter.....	13
2.4	Struktur	14
3.0	METODE.....	19
3.1	Forskningsdesign	19
3.2	Problemstillingen	20
3.3	Valg av teknologi.....	21
3.4	Innholdsproduksjon – det praktiske arbeidet	22
3.5	Evaluering av teknologi	24
3.6	Analyse	26
3.7	Metodens kvalitet.....	27
3.8	Etikken.....	28
4.0	PRAKTISK ARBEID.....	30
5.0	ANALYSE.....	30
5.1	Multimodalitet.....	31
5.1.a	Kombinasjon av tekst og video	31
5.1.b	Fordeling av tekst og video	34
5.2	Struktur	38
6.0	DRØFTING.....	40
6.1	Multimodalitet.....	40
6.1.a	Kombinasjon av tekst og video	40
6.1.b	Fordeling av tekst og video	43
6.2	Struktur	47
6.3	Annet.....	49
7.0	KONKLUSJON.....	51

8.0 MULIGE VEIER VIDERE 55

VEDLEGG 1: INFORMANTER

VEDLEGG 2: PROSEDYRE FOR KVALITATIVT INTERVJU OG INTERVJUGUIDE

VEDLEGG 3: SAMTYKKESKJEMA

VEDLEGG 4: NOTATER FRA INTERVJUER

1.0 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for denne masteroppgaven bunner i at jeg, i over ti år, har jobbet med journalistiske tekster og nettvideoer. Jeg har stort sett produsert disse hver for seg, og sjelden i ett og samme produkt. Har jeg gjort det sistnevnte, er det tilfeldig hvordan kombinasjonen av video og tekst har blitt. Jeg har da savnet kunnskap om hvordan jeg kan kombinere video og tekst på en slik måte at publikum ønsker å benytte seg av begge deler.

Slik kunnskap ser også mediebransjen ut til å savne. Featureredaktør for BBC Online, Giles Wilson, sier de forsøker å finne sømløse måter å kombinere ulike elementer på i multimediereportasjer.¹ Disse elementene kan for eksempel være tekst, lyd og video. Med sømløs mener han at publikum ikke skal merke overgangen mellom de ulike elementene, og løsningen på dette har de fremdeles ikke funnet, peker han på. Særlig ser video ut til å skape hodebry. «Video is still a work in progress about what the best approach may be.»²

Uformelle samtaler jeg har hatt med to sentrale personer i den norske mediebransjen, henholdsvis Bergens Tidende og NRK, støtter Wilsons utsagn. I BT sier for eksempel daværende leder av digital utvikling at de nå har kommet til et punkt der de nesten prøver å unngå video sammen med tekst fordi det er så få som trykker på videoene.³ Han presiserer at dette særlig gjelder for multimediereportasjer. Han sier bestemmelsen bak hvordan de to elementene kombineres i reportasjene, stort sett er basert på antagelser om hva som fungerer eller ei. I NRK sier lederen for bedriftens spydspissprosjekt, som har som formål å komme frem til nye fortellermåter på nett, at også NRK sliter med å få folk til å klikke på videoene i kombinerte saker. Hun sier de derfor forsøker å komme frem til nye fortellermåter som oppnår at både tekst og video blir lest.⁴

Hvorfor er det så viktig å få leserne til å både se videoene og å lese teksten? For eierne av mediehusene handler det kanskje først om kroner og ører i form av reklameinntekter. For

¹ Reid, "How the BBC approaches longform, immersive storytelling".

² Reid, "How the BBC approaches longform, immersive storytelling".

³ Personlig kommunikasjon med Henrik Hylland Uhlving, 10.10.15.

⁴ Personlig kommunikasjon med Ellen Rian, 15.09.15.

journalisten handler det kanskje mer om å få publikum til å føle noe slik at de husker hva reportasjen handler om. Litteratur jeg viser til i kapittel 2.2.d, kan nemlig tyde på at fortellinger som kombinerer ulike format, som for eksempel lyd, video og tekst, aktiverer flere sanser hos leserne enn ett slikt format alene. Dette igjen øker sannsynligheten for at de husker historiene bedre. Men for at dette skal skje, må de se både videoen og lese teksten. Dermed er det viktig å finne fortellermåter som motiverer til dette.

Selv om NRK nå prøver å finne nye fortellermåter på nett, som kombinerer tekst og video, ser ikke mediebransjen ut til å ha eksperimentert nevneverdig med dette så langt. Forsker Pål Aam peker for eksempel på at nyhetsreportasjer med levende bilde er nær identiske med klassiske reportasjer både i fortellerstruktur, fortellergrep og format.⁵ ”Dermed utnytter ikke disse ”gamle” formatene mediet de er plasserte inn.”⁶

I denne oppgaven vil jeg gjøre nettopp det Aam peker på at mediebransjen ikke gjør, å eksperimentere med nye fortellermåter. På den måten vil jeg prøve å finne ut hvordan tekst og video kan kombineres i en multimediereportasje for å engasjere leseren slik at begge elementene blir brukt.

1.2 Problemstilling

Hvordan kan tekst og video kombineres i en multiemediereportasje for å fange leserens interesse?

Forskningsspørsmål som kan hjelpe meg å besvare problemstillingen er:

Hva bør fortelles med video og hva bør fortelles med tekst?

Hvor lange bør tekst – og videosekvensene være?

Hvordan bør rekkefølgen og oppdelingen av video og tekst være?

Kan valgfrihet i en multimediereportasje påvirke leserens engasjement?

⁵ Aam, ”Interaktiv historiefortelling med levande bilde”, 222.

⁶ Aam, ”Interaktiv historiefortelling med levande bilde”, 223.

Multimodalitet, multilinearitet og linearitet er noen sentrale begrep som vil gå igjen i oppgaven. Jeg velger derfor å definere dem her: Multimodalitet er samspillet, eller samvirket mellom ulike modaliteter.⁷ En modalitet kan defineres som et meningsskapende system.⁸ Et slikt meningsskapende system kan være lyd, video eller skrift.⁹ Forskjellen på lineær og multilineær struktur handler først og fremst om valgfriheten som gis leseren. Mens en lineær historie leder leseren til å lese historien på en bestemt måte,¹⁰ tilbyr en multilineær historie leseren å velge sin egen vei gjennom materialet.¹¹

1.3 Gjennomføring og disposisjon

Problemstillingen ønsker jeg få besvart gjennom en praktisk-teoretisk masteroppgave. Dette er en oppgave hvor jeg produserer et journalistisk produkt, som jeg deretter forsker på. Denne form for forskning, hvor man selv produserer noe man forsker på, kaller Aam for en ny form for produksjonsstudie.¹² Disse nye produksjonsstudiene skiller seg fra de tradisjonelle hvor forskeren observerer allerede eksisterende produkter, for eksempel reportasjer, i en eksisterende redaksjon.¹³

På tidspunktet da Aam gjennomførte sin doktorgrad (2013), var nye produksjonsstudier så sjeldne at forskeren så behovet for å utvikle sin egen metode for å gjennomføre en slik studie. Denne metoden, som jeg også har valgt å benytte meg av, kommer jeg tilbake til under metodekapittelet.

I min produksjonsstudie er de journalistiske produktene jeg selv har produsert, og valgt å forske på, to multimediereportasjer. Disse reportasjene, fra nå av kalt reportasje A og reportasje B, kombinerer video og tekst på ulike måter. I tillegg er reportasjene tilrettelagt slik at leseren kan velge sin egen vei gjennom materialet. Ved å presentere reportasjene for ti informanter, håper jeg å finne noen svar på problemstillingen min.

⁷ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 16.

⁸ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 18.

⁹ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 15.

¹⁰ Multimediejournalistikk, "Lineær dramaturgi".

¹¹ Aam, *Interaktiv historiefortelling med levande bilde*, 224.

¹² Aam, *Fjernsynsforskaren – frå kritiker til innovatør*, 147.

¹³ Aam, *Fjernsynsforskaren – frå kritiker til innovatør*, 147.

Jeg mener en praktisk-teoretisk master er den beste måten å undersøke problemstillingen min på, fordi jeg da fritt kan velge hvordan de to multimediereportasjene ser ut. Dette er viktig fordi teorien i stor grad påvirker hvordan de to reportasjene er utformet. Ved å utforme de to reportasjene i henhold til teorien som finnes om feltet, kan jeg undersøke om teori stemmer med praksis.

Teorien jeg bruker er knyttet til følgende tema: Reportasjens kjennetegn, hva som skaper samspill mellom tekst og video, struktur og til slutt narrativ virkning på publikum. Et narrativ er en fortelling som er bygget opp på en spesiell måte. Den har altså et plot.¹⁴ Videre er elementene i historien forbundet med hverandre.¹⁵

Kapittel to, som er teorikapittelet mitt, vil derfor bestå av følgende tre underkapittel:

- 1) Reportasjens kjennetegn.
- 2) Hva video og skrift best egner seg til å formidle, og hvordan de virker på publikum.
- 3) Ulike former for strukturer.

I kapittel tre vil jeg presentere metoden jeg har brukt for å forsøke å finne svar på problemstillingen.

I kapittel fire vil jeg presentere det praktiske arbeidet.

I kapittel fem vil jeg analysere informantens respons på de to multimediereportasjene.

I kapittel seks vil jeg drøfte funnene opp mot teorien.

I kapittel syv vil jeg konkludere.

I kapittel åtte vil jeg foreslå mulige veier videre.

Jeg vil jeg fra nå av bruke verbet ”lese” både om tekst og resepsjon av video. Videre vil ordene multimedieprodukt, multimediereportasje eller multimedieproduksjoner erstatte «reportasjer bestående av tekst og video».

¹⁴ Hvid, *Fascinerende Fortælling*, 41

¹⁵ Manovich, *The language of new media*, 227.

2.0 TEORI

2.1 Teoretisk rammeverk for prosjektet

Målet med teorien er todelt. Først skal den gjøre meg i stand til å lage et praktisk arbeid. Deretter vil jeg se om den stemmer med praksis når jeg presenterer det praktiske arbeidet for ti informanter. Målet med denne uttestingen er å få svar på problemstillingen. Litteratur om reportasjen kombinert med litteratur om multimodalitet, strukturer og narrativ virkning på publikum mener jeg vil gi meg et solid rammeverk både for å lage den praktiske oppgaven, og for å undersøke problemstillingen.

Bech-Karlsen og Hvid er forfattere jeg viser til med tanke på hva som kjennetegner reportasjen. En god forståelsesramme for multimodalitet har jeg fått fra Fagerjord, Engebretsen og Maagerø og Tønnessen. Videre er Schank og Berman sentrale når det gjelder narrativ virkning på publikum.

I kapitlet om ulike strukturer har Pål Aams doktorgrad vært et viktig bidrag.¹⁶ I doktorgraden har han undersøkt hvordan publikum reagerer på videoer strukturert med ulik grad av linearitet og multilinearitet. Selv om han har konsentrert seg om video alene, er resultatene og metodene hans både interessante og relevante for mitt forskningsprosjekt. I dette kapitlet har jeg også sett på litteratur fra den amerikanske forskeren Lev Manovich, som blant annet har teorier rundt hvordan man oppnår et narrativ i multilineære strukturer.

I neste del av dette kapitlet vil jeg gå dypere inn i litteraturen til forfatterne skissert over. Jeg starter med å se nærmere på hva som kjennetegner den klassiske reportasjen.

¹⁶ Aam, *Fjernsynsforskaren – frå kritikal til innovatør*, 183.

2.2 Reportasjen

Reportasjen handler om tre viktige ting a) få personer inn i historiene, b) fortelle en historie c) la leseren se og høre selv.¹⁷

Reportasjer handler altså som oftest om mennesker man kommer nær.¹⁸ Disse menneskene gjennomgår ofte en utvikling.¹⁹ Måten skribenten har plottet historien på, altså måten han/hun har valgt å bygge den opp på,²⁰ bidrar til å skape denne utviklingen.²¹ Plottet gjør at historien blir til en fortelling.²² En fortelling er altså ikke handlingen slik den foregikk i virkeligheten, men slik journalisten har valgt å gjenfortelle den.

Mange reportasjer har filmdramaturgien som fortellerteknisk forbilde.²³ En vanlig måte å plotte en reportasje på er derfor å følge den såkalte Hollywoodmodellen, som har fått navnet sitt fordi det er den mest brukte fortellermodellen i film-hovedstaden. Denne modellen er en videreutvikling av Aristoteles sin definisjon av en fortelling, som ifølge hans sentrale verk *Poetics* er følgende: ”Det totale er det som har en begynnelse, midtdel og en slutt.”²⁴

I Hollywoodmodellen, som også deler historien opp i tre deler, skal et agn få publikum til å bite på, deretter føres personene det handler om, gjennom en rekke komplikasjoner og til slutt blir det en løsning.²⁵

Disse tre delene, også kalt akter, består av scener som er enda et viktig kjennetegn ved reportasjer. En scene er å vise noe istedenfor å fortelle om det.²⁶ Det som vises er noe konkret, for eksempel en person som gjør en viss handling. En slik situasjon kan inneholde både miljøskildringer og sporadiske replikker fra personene det handler om.²⁷ Målet med scenene

¹⁷ Garrison, *Professional Feature Writing*, 8.

¹⁸ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 205.

¹⁹ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 138.

²⁰ Hvid, *Fascinerende Fortælling*, 41

²¹ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 138.

²² Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 138.

²³ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 147.

²⁴ Identity Theory, “Poetics, by Aristotle”

²⁵ Bernard, *Dokumentary Storytelling*, 58.

²⁶ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 145.

²⁷ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 144.

er å skape bilder i hodet på leseren, altså å la dem se og høre selv.²⁸ Hensikten med dem er også å visualisere og gjøre konkret det reportasjen egentlig handler om, som ofte er noe abstrakt.²⁹ For eksempel ensomhet eller psykiske lidelser.

For å få frem dette abstrakte, altså hva scenene betyr, peker Bech-Karlsen på viktigheten av en tydelig tilstedeværende journalist. Det er journalistens analyser og refleksjoner som setter scenene i en sammenheng. Derav hans definisjon av reportasjen som «en personlig fortelling med utgangspunkt i reporterens *egne opplevelser* i virkeligheten.»³⁰

Jeg har her, veldig overordnet, pekt på noen av reportasjens viktigste kjennetegn. Jeg ønsker nå å se videre på hvordan reportasjen, med dens kjennetegn intakt, kan bli fortalt med en kombinasjon av tekst og video.

2.3 Multimodalitet

Samspillet, eller samvirket mellom ulike modaliteter, kalles på fagspråket multimodalitet.³¹ En modalitet kan defineres som et meningsskapende system,³² for eksempel lyd, video eller skrift.³³ Sammen kan ulike modaliteter få et nytt potensial eller begrensning.³⁴ Tekst og video sammen, kan altså få et annet potensial eller begrensning enn det video eller tekst har alene.

I dette underkapittelet vil jeg se nærmere videoens og tekstens potensial og begrensning alene, deretter kombinert. Litteraturen jeg referer til her sier altså noe om hvordan tekst og video kan samordnes i en og samme reportasje slik at de ulike modalitetene utfyller og understøtter hverandre.

²⁸ Hvid, *Fascinerende fortølling*, 23.

²⁹ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 147.

³⁰ Bech-Karlsen, *Reportasjen*, 147.

³¹ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 16.

³² Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 18.

³³ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 15.

³⁴ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 8.

Van Leuween peker på at blant annet rytme og dialog påvirker en slik indre sammenheng i en produksjon.³⁵ Engebretsen mener også innholdsfordeling og sekvensering er viktig. Jeg vil definere og gå nærmere inn på alle disse elementene i de kommende underkapitlene.

2.3.a Innholdsfordeling

Med innholdsfordeling mener jeg hvilket innhold i reportasjen som egner seg best til å fortelles med video eller skrift. For å finne ut av dette vil jeg se på potensialet og begrensningene til video og skrift alene. Dette igjen avgjør hvilket innhold av reportasjen som best formidles gjennom video eller skrift.

Skrift egner seg til å beskrive noe, utvikle argumenter for og imot noe, forklare noe, vurdere noe, kritisere noe og reflektere over noe.³⁶ Særlig godt fungerer den til å uttrykke abstrakte aspekter.³⁷ Knyttet til reportasjens kjennetegn beskrevet i kapittel 2.2., ser altså skriften ut til å være godt egnet til å sette scener inn i en større sammenheng gjennom journalistens refleksjoner og analyser. Dersom jeg tar utgangspunkt i min egen praktiske oppgave kan for eksempel skriften egne seg til å beskrive *hvorfor* 11 nordmenn dro utenlands. Videre *hvordan* livene deres var i Norge, versus i utlandet.

Video er mer konkret enn tekst, og egner seg til å beskrive ned i detalj hvordan ting ser ut. Leseren blir presentert for både variasjon i lyd, stemmeleie, fargevariasjoner og kroppsbevegelser. Video er derfor egnet til å besvare spørsmålene «hvem og hvor», altså hva slags inntrykk menneskene gir og hvordan miljøet rundt dem ser ut. Video egner seg også godt til å vise hvordan ting utvikler seg over et tidsrom, nemlig å vise handling. Knyttet til reportasjens kjennetegn ser altså video ut til å egne seg godt til å formidle scener hvor menneskene det handler om, gjennomgår en utvikling over et visst tidsrom.

Fagerjord mener også at video egner seg til å gi leseren en følelse av at det han/hun ser er virkelig, og derfor også sant. Dette fordi video, i likhet med virkeligheten, beveger seg. Video oppleves derfor som "a piece of reality."³⁸ Den naturalistiske lyden, og tale, bidrar til denne

³⁵ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 42.

³⁶ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 26.

³⁷ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 23.

³⁸ Fagerjord, *Rhetorical convergence*, 287.

følelsen mener Engebretsen. Han peker videre på at virkelighetsfølelsen gjør at leseren identifiserer seg med personene i reportasjen, og at de da kjenner på stemninger og følelser.³⁹

Video ser altså ut til å egne seg godt til å få folk til å huske reportasjen, noe jeg i innledningen peker på som en målsetning med en multimediereportasje.

Slik jeg tolker litteraturen ser tekst og video ofte ut til å ha motsatt potensial og begrensning. Der tekst har et potensial, har video ofte en begrensning, og omvendt. Video og tekst kan derfor fylle ulike funksjoner i en multimediereportasje. Videoen kan konsentrere seg om de konkrete scenene og menneskene i dem, mens teksten kanskje kan ha fokus på å sette disse scenene inn i en større kontekst.

2.3.b Sekvensering

Sekvensering er fordeling av ulike sekvenser i en reportasje. I mine reportasjer i denne oppgaven er det snakk om fordeling av tekst og video. Før man fordeler tekst og video i en reportasje, peker Engebretsen på at man kanskje bør ha tenkt igjennom spørsmålene: Skal tekst eller video innlede reportasjen? Når bør leseren skifte fokus fra video til tekst, eller omvendt? Hvor lenge bør det kreves oppmerksomhet i hver sekvens?⁴⁰

Når det gjelder det første spørsmålet, om tekst eller video skal innlede en artikkel eller en reportasje, finnes det ulike syn.

Fagerjord mener at tekst er best egnet til å introdusere et multimedieprodukt fordi folk er utålmodige. Han peker på at det tar lengre tid å laste ned en video enn en tekst:

”To lead a reader into the text, it is more effective to begin with written text than to hope that the reader will be patient enough to wait for a download to finish before considering if the text is worthwhile.”⁴¹

³⁹ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 39.

⁴⁰ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 30.

⁴¹ Fagerjord, *Rhetorical convergence*, 281.

Fagerjord referer til øye-tracking studier som viser at folk hele tiden ser etter noe nytt å klikke på.⁴² Videre referer han til Brian Blum, forfatter og eier av Blum Interactive media, som råder produsenter av nettprodukter å legge til rette for interaktivitet hvert 30 sekund.⁴³

Også Engebretsen argumenterer for at tekst bør introdusere et multimedieprodukt fordi denne modaliteten egner seg best til å sette ting inn i en kontekst.⁴⁴ For at folk skal velge å bruke tid på en reportasje, må de raskt få vite temaet den skal omhandle.

Enda et argument for å la teksten innlede en reportasje er at web-brukere, i møte med en ny nettside, tenderer mot å søke mot tekst før de søker mot bilder. Dette i motsetning til hva som er tilfelle på papir.⁴⁵ Kanskje også dette henger sammen med at folk er utålmodige på nett, og at de derfor raskt ønsker å se konteksten.

Liestøl er ikke enig i at tekst nødvendigvis bør innlede en multimediereportasje. Han argumenterer for at video kan gi en meningsrik kontekst til en mer spesifisert tekst – og bildeinformasjon som kommer senere. Han peker dessuten på at krav til brukeren om interaktivitet helt i begynnelsen, vil motivere til en enda høyere grad av interaktivitet senere i produktet.⁴⁶ I lineære reportasjer, der slik interaktivitet er minimal, tror jeg ikke dette poenget har noe for seg. Med tanke på multilineære reportasjer er poenget kanskje viktigere. Dette fordi slike reportasjer legger opp til mer interaktivitet ved at leserne må velge sin egen vei gjennom reportasjen.

Når bør leseren skifte fokus?

Skal man ta hensyn til nettlesernes brukeratferd, bør dette skje med korte og jevne intervaller. Kanskje så ofte som hvert 30. sekund. Dette trenger imidlertid ikke å bety at reportasjen blir overfladisk. Den kan for eksempel gis dybde og bredde ved at lange tekster erstattes av flere antall korte.⁴⁷ Lange videosekvenser med en selvstendig dramaturgi, kan også klippes opp og spres ut som korte videoklipp. En fare med en slik oppstykket reportasje med mange brudd kan kanskje være at leseren mister flyt, og muligens også innlevelse i reportasjen. Rytme kan

⁴² Fagerjord, *Rhetorical convergence*, 297.

⁴³ Fagerjord, *Rhetorical convergence*, 297.

⁴⁴ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 30.

⁴⁵ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 31.

⁴⁶ Liestøl, *Essays in Rhetorics of Hypermedia Design*, 56

⁴⁷ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 27.

kanskje bøte på dette.⁴⁸ Rytme, som for eksempel pulsen, er helt grunnleggende både i naturen og i menneskelivet. Bygger man opp en reportasje rytmisk, for eksempel ved å skifte mellom video og tekst med jevne intervaller, oppnår man da at skiftene mellom de ulike sekvensene føles naturlige. En multimediereportasje som er bygget opp rytmisk vil altså ha en bedre kontinuitet og flyt enn en multimediereportasje som ikke har en slik rytme.⁴⁹

Dialog er også med å bestemme når et skifte mellom to sekvenser bør inntreffe. Dialog betyr i denne sammenhengen at de ulike modalitetene ”prater” med hverandre. Et eksempel kan være at det i teksten blir stilt et spørsmål, som blir besvart i videoen. Maagero og Tønnessen peker på at multimodale tekster kan ligne ”dialogiske trinn i en samtale.”⁵⁰

Ulike teoretikere ser ut til å være enige om at tekst, og ikke video, bør innlede en multimediereportasje. I noen tilfeller, kanskje i noen multilineære reportasjer, kan det kanskje ha noe for seg å innlede reportasjen med video fordi dette motiverer til interaktivitet. Samtidig kan det da muligens være lurt å ha en tittel og ingress like under videoen som setter multimediereportasjen inn i en kontekst. Av hensyn til folks utålmodighet på nett kan det synes fornuftig å bryte opp en reportasje i mange korte sekvenser. Samtidig er det da viktig å være observant på at de ulike sekvensene er bygget opp rytmisk, og at det er en dialog mellom dem. Er man ikke observant på dette, kan reportasjen kanskje virke oppstykket og uten flyt.

2.3.c Emosjonell påvirkning av video versus tekst

Engebretsen hevder at videoen er et imiterende medium, mens skrift krever vesentlig fortolkningsarbeid.⁵¹ Som jeg allerede har vært inne på i kapittel 2.2.a, gjør den imiterende kvaliteten til video at den oppleves som mer virkelig enn skrift.⁵² Dette gjør at videoseeren blir følelsesmessig berørt på en annen og mer umiddelbar måte enn tekstleseren.⁵³ Å se og høre noen som gråter eller ler, virker sterkere på oss enn å lese om det.

⁴⁸ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 42.

⁴⁹ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 42.

⁵⁰ Maagero, Tønnessen, *Multimodal tekstkompetanse*, 47.

⁵¹ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 17.

⁵² Fagerjord, *Rhetorical convergence*, 287.

⁵³ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 17.

Engebretsen hevder at lesernes emosjonelle respons også henger sammen med opplevelsen av identifikasjon og tilhørighet til personer og miljøer som fremstilles.⁵⁴ Når vi identifiserer oss med noen forutsetter dette at vi glemmer oss selv, og blir den andre.⁵⁵ Han viser til at videoens semiotiske rikdom og dynamikk har en ”limende effekt” på seeren, og at det er vanskeligere å ”hoppe av” en videosekvens enn en skriftsekvens.⁵⁶

En annen faktor som har betydning for videoens emosjonelle potensial, er dens evne til å formidle blick og ansikt som er vesentlige elementer i mellommenneskelig kommunikasjon.⁵⁷

Skrift kan også påvirke leseren emosjonelt mener Engebretsen, og denne emosjonelle påvirkningen kan i noen tilfeller gå enda dypere enn ved resepsjon av video. Dette skyldes den mentale innsatsen leseren må legge ned når han/hun må fortolke teksten opp mot et overordnet tema i tillegg til sin egen livsverden.⁵⁸ Melanie C. Green og Timothy C. Brock peker videre på at tekst, i større grad enn video, kan påvirke folks holdninger og verdier. Årsaken de trekker frem er at tekst, i motsetning til video, kan fordøyes i leserens eget tempo. Dette gjør innlevelsen sterkere mener de, noe som er en forutsetning for at lesernes verdier og holdninger blir påvirket: «books, more than films, are likely to have enduring impact on beliefs.»⁵⁹

Green og Brocks påstand gjelder imidlertid bare for lineær video. Nettvideo, og «on-demand» video kan, i likhet med tekst, fordøyes i selvvalgt tempo. Dermed går det kanskje an å hevde at video kan gi like stor påvirkning på verdier og holdninger som tekst. Dersom man for eksempel ikke forstår et utsagn i en video, eller har glemt hvem det handler om, kan man stoppe og spole tilbake for å få denne informasjonen. Samtidig gir et slikt stopp, og spoling, et brudd i lesernes flyt. Dette vil dermed kanskje hindre innlevelse som Green og Brock peker på som forutsetning for at leserne får påvirket sine verdier.

Video kan altså se ut til å ha et potensial til å virke svært emosjonelt på leseren først og fremst på grunn av dens realisme. Realismen kan få seerne til å identifisere seg med karakterene og

⁵⁴ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 17.

⁵⁵ Cohen, “Defining Identification”, 246.

⁵⁶ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 18.

⁵⁷ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 18.

⁵⁸ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 22.

⁵⁹ Green, Brock, «Transportation-Imagery Model», 330.

dermed gjennomgå utviklingen sammen med dem. Skrift kan på den annen side trolig påvirke både holdninger og verdier. Dette fordi det krever mer innsats av leseren i form av fortolkning, i tillegg til at en tekst kan fordøyes i eget tempo. Dersom disse teoriene stemmer, kan det igjen synes fornuftig å kombinere video og tekst i en og samme reportasje for å sikre at både følelser og verdier påvirkes.

2.3.d Effekten av å kombinere ulike modaliteter

Ifølge forskerne Roger C. Schank og Tamara R. Berman er det særlig historier som inneholder elementer og detaljer som leseren har tidligere erfaringer med, som har ”impact”.⁶⁰ ”Impact” kan i denne sammenheng forklares som emosjonell påvirkning som gjør at historien blir husket. Hvorfor vi bedre husker inntrykk vi tidligere har erfaring med enn helt nye inntrykk, skyldes at disse ”gamle” inntrykkene aktiverer allerede eksisterende konsepter og ideer i hukommelsen vår.⁶¹ Vi arkiverer altså inntrykk, som har noe gjenkjennelig ved seg, inn i allerede eksisterende skjema i hjernen. Får vi helt nye inntrykk, må nye skjema først opprettes før inntrykkene kan lagres i disse. Dette krever arbeid. Det kan derfor synes som at det kan være en fordel å kombinere helt nye inntrykk med noe som allerede er kjent for leseren. En helt ny tekst kan for eksempel kombineres med video eller lyd som leserne tidligere har kjennskap til. Ifølge Schank og Berman kan en slik kombinasjon av ulike modaliteter, som stimulerer ulike sanser hos leserne, føre til at leserne bedre husker historien. ”The more information we are provided with about a situation, the more places we can attach it to in memory, and the more ways it can be compared with other cases in memory”.⁶²

Forfatterne bruker talkshowdronningen, Oprah Winfrey, som eksempel på en som benytter multimodal historiefortelling for å sikre at budskapet sitter hos publikum. Når hun leser opp et brev fra en seer, kombinerer hun gjerne ordene både med videomontasje og musikk for å aktivere flest mulig av publikums eksisterende ideer og konsepter. Hun kombinerer altså mange modaliteter for å vekke følelser og for at budskapet presentert i programmet skal bli husket

⁶⁰ Schank og Berman, «The Pervasive Role of Stories», 292

⁶¹ Schank og Berman, «The Pervasive Role of Stories», 292

⁶² Schank, Berman, «The Pervasive Role of Stories», 309.

Schank og Berman konkluderer med at: ”The key to narrative impact, then, is to find ways to provide the right stories in the most rich and accessible forms, so people may find them as they need them.”⁶³

Tekst og video kombinert i en og samme reportasje, vil altså trolig gi større sannsynlighet for å vekke til live allerede eksisterende ideer og konsepter i hjernen til leserne, enn tekst eller video alene. Disse to modalitetene kombinert vil dermed sannsynligvis gi økt sannsynlighet for at historien blir husket enn tekst eller video alene. At publikum da leser med interesse både tekst og video i en multimediereportasje, og ikke bare en av delene, blir derfor ekstra viktig. Derfor er det også nødvendig å finne fortellermåter som gjør at leserne ønsker å lese begge deler. I dette kapitlet har jeg gått gjennom hvordan tekst og video kan kombineres i en reportasje for å fange leserens interesse. I det neste kapitlet vil jeg se nærmere på strukturer som kan påvirke *hvordan* en reportasje leses.

2.4 Struktur

Måten vi velger å strukturere et innhold på kalles dramaturgi.⁶⁴ En og samme historie kan struktureres på mange måter, og kan dermed oppfattes på mange ulike måter av mottakeren.

Som jeg viser til i kapittel 2.2 var Aristoteles en av de første skrev om dramaturgi, og han delte historien opp i tre deler, en begynnelse, midtdel og en slutt. Aristoteles sin fremstilling av dramaturgi er dermed en såkalt **lineær modell**, der fortellingen struktureres rundt et forløp, ofte begrenset i tid, med en klar begynnelse, en midtdel og en markert slutt.⁶⁵ Leseren ledes altså til å lese historien på en bestemt måte. På den måten har forfatteren bak historien kontroll med plottet, altså hvordan leseren oppfatter handlingen i historien.

Som jeg var inne på i kapittel 2.2, er en vanlig struktur for den tradisjonelle reportasjen en videreutvikling av Aristoteles modell, nemlig Hollywoodmodellen. Den tradisjonelle reportasjen, slik vi kjenner den både fra magasiner, men også fra nett, har altså en lineær dramaturgi.

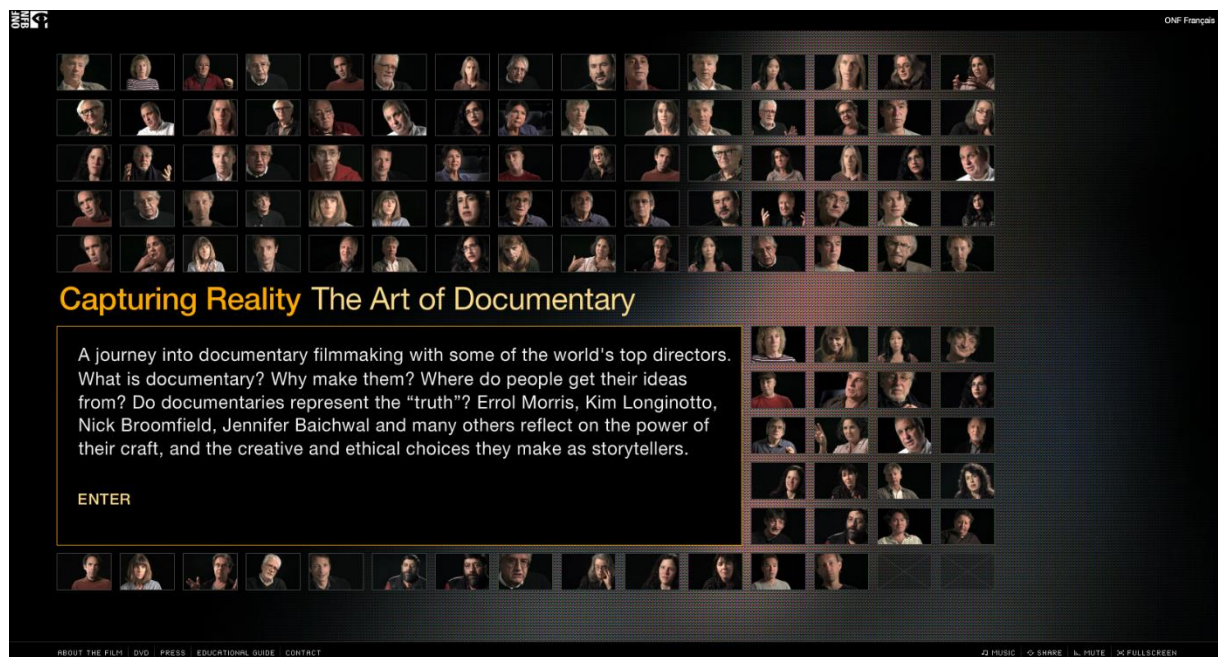
⁶³ Schank, Berman, «The Persvasive Role of Stories», 311.

⁶⁴ Multimediejournalistikk, “Dramaturgi.”

⁶⁵ Multimediejournalistikk, “Lineær dramaturgi.”

Ifølge Paal Aam har også de aller fleste multimediereportasjer denne strukturen.⁶⁶ «Dermed utnytter ikke disse ”gamle” formatene mediet de er plasserte inn i»,⁶⁷ mener forskeren.

Han tar derfor til orde for mer multilineær dramaturgi på nett. Historier med **multilineær dramaturgi** kjennetegnes ved at de har flere valgbare stier gjennom materialet.⁶⁸ Manovich kaller en slik historie for et hypernarrativ.⁶⁹ En multilineær, eller hypernarrativ historie, er altså en historie som kan leses/sees på flere ulike måter, og det er i større grad opp til leseren å velge hvordan hun/han ønsker å lese reportasjen. På nett kan dette for eksempel være en database med mange individuelle elementer hvor hvert element har like stor betydning som et annet, og hvor elementene ikke er strukturert etter hverandre i sekvenser slik de er i lineære historier. Figur 1 er et eksempel på dette. I denne dokumentaren er det opp til brukeren å velge hvilken del han/hun vil utforske. Det er altså ikke indikert noe spesiell rekkefølge eller vei gjennom materialet.

Figur 1. Skjermdump fra <http://films.nfb.ca/capturing-reality/>

⁶⁶ Aam, "Interaktiv historiefortelling med levande bilde", 222.

⁶⁷ Aam, "Interaktiv historiefortelling med levande bilde", 223.

⁶⁸ Aam, "Interaktiv historiefortelling med levande bilde", 224.

⁶⁹ Manovich, *The language of new media*, 227.

Nettopp det at leserne må forholde seg til valg, er en kritikk mot multilineære strukturer. En fare kan da være at leseren konsentrerer seg mer om medieringsteknologien istedenfor selve historien.⁷⁰ Brukerens *innlevelse* i historien kan altså bli svekket om valgmulighetene er mange, og teknologien komplisert. Biocca peker på at en histories viktigste oppgave er å eliminere synligheten av medieringen for på den måten gi en høy følelse av tilstedeværelse.⁷¹ Han definerer en slik tilstedeværelse som «the illusion of «being there» in the virtual environment.»⁷² For det er først i øyeblikket vi glemmer mediet, og bare opplever, at vi er til stede i historien.⁷³ Som Engebretsen formulerer det: «Man blir ikke forført av et grensesnitt basert på menylistor og navigasjonsfelt».⁷⁴

En annen motforestilling mot multilineære historier er at journalisten mister kontrollen med plottet, altså hvordan leseren skal oppfatte handlingen i historien. Dette fordi leseren selv velger hvordan hun/han vil lese historien. Manovich går så langt som å beskrive en multilineær historie og et narrativ som naturlige fiender. Ifølge forskeren må et narrativ ha en fortelling, og elementene i historien må være forbundet med hverandre.⁷⁵ »As a cultural form, the database represents the world as a list of items, and it refuses to order this list. In contrast, a narrative creates a cause-and-effect trajectory of seemingly unordered items (events). Therefore, database and narrative are natural enemies.»⁷⁶

Selv om en multilineær historie kanskje kan sees på som en kontrast til et narrativ, kan den likevel bygges opp til å ha et narrativ. Journalisten kan for eksempel velge å lenke hvert enkelt element strategisk til et annet, slik at leseren føres i en viss en retning. På den måten kan journalisten likevel ha noe kontroll med plottet. Faktisk mener Manovich at alle multilineære historier kan, og bør, etterstrebe å ha et narrativ.⁷⁷

En måte å oppnå dette på er å ha lineære strukturer inne i den multilineære historien.⁷⁸ Figur 2 er et eksempel på dette. Her kan leseren lese om alle de 15 personene det handler om i denne

⁷⁰ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 27.

⁷¹ Biocca, «The Evolution of Interactive Media», 124.

⁷² Biocca, «The Evolution of Interactive Media», 103.

⁷³ Biocca, «The Evolution of Interactive Media», 101.

⁷⁴ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 27.

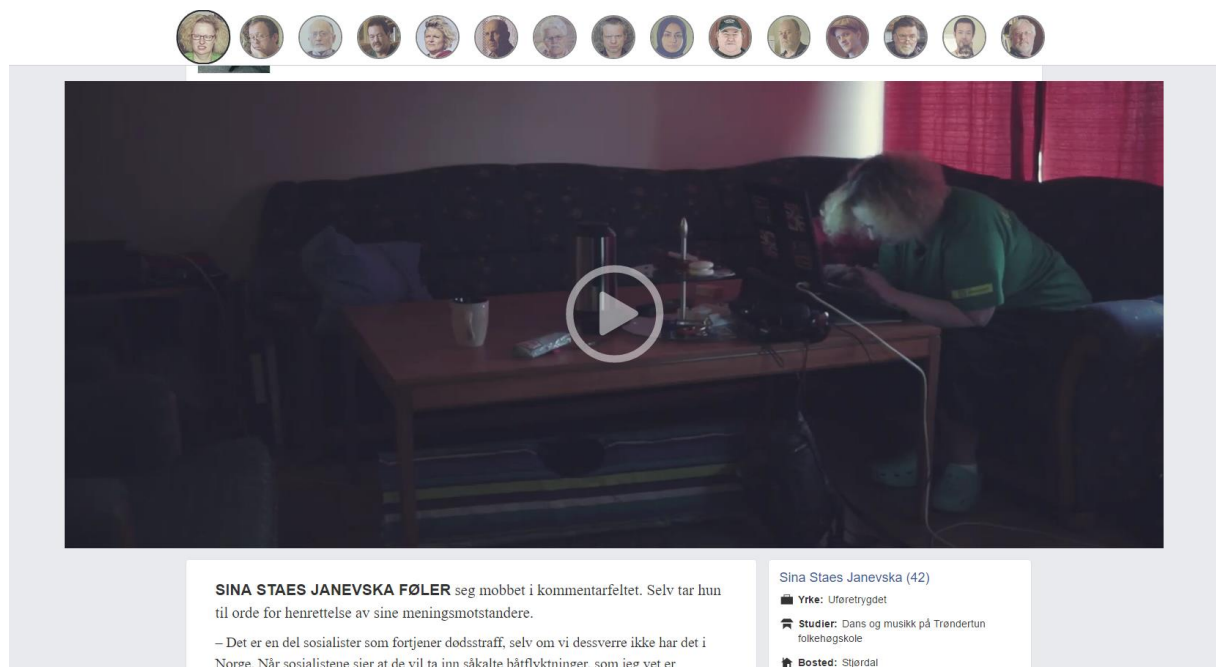
⁷⁵ Manovich, *The language of new media*, 227.

⁷⁶ Manovich, *The language of new media*, 225.

⁷⁷ Manovich, *The language of new media*, 228.

⁷⁸ Manovich, *The language of new media*, 227.

reportasjen etter hverandre, samtidig som han/hun kan velge sin egen vei gjennom reportasjen ved å trykke på ikonene øverst.

Figur 2. Skjermdump fra <http://www.vg.no/spesial/2015/nettkrigrerne/>

En slik reportasje, som både kombinerer linearitet og multilinearitet, gir leseren mulighet til å gå mye lengre inn i den journalistiske saken enn en lineær reportasje alene fordi leseren kan trykke på undersøker og ekstra faktainformasjon dersom hun/han ønsker. Samtidig styres brukeren sterkt ved at det brukes en lineær hoveddel.⁷⁹

For å få leserne til å velge undersøker og ekstra faktainformasjon kan man forsøke å lokke dem til interaktivitet gjennom såkalt «cliffhanger-linking».⁸⁰ «Cliffhanger-linking» betyr at man putter inn lenker, eller for eksempel en video, i spennende deler av historien for på den måten å øke sannsynligheten for at publikum klikker på denne. En slik styrt lesesekvens i visse deler av materialet er viktig for at publikum skal se en sammenheng mellom for eksempel tekst og video.⁸¹

⁷⁹ Aam, “Interaktiv historiefortelling med levande bilde”, 227.

⁸⁰ Liestøl, *Essays in Rhetorics*, 36.

⁸¹ Engebretsen, *Konvergens i tekst*, 29.

En kombinasjon av lineær og multilineær struktur synes som en god måte å presentere en multimediereportasje på. På den måten har journalisten kontroll med hvordan reportasjen leses, samtidig som at leseren får mulighet til å velge sin egen vei gjennom materialet. På den måten kan leseren kjenne på en økt kontroll, i tillegg til at han/hun kan få tilgang til ekstra stoff uten at journalisten mister kontrollen over plottet.

3.0 METODE

3.1 Forskningsdesign

I dette prosjektet ønsker jeg å finne ut om, og eventuelt hvordan, lesere blir påvirket av hvordan video og tekst kombineres i to ulike multimediereportasjer. Jeg ønsker altså å forstå hvordan leserne tenker og reflekterer når de leser reportasjene. Jeg velger å gjøre en case-studie for å finne ut av dette fordi: ”en case-studie er egnet til å gjøre en intensiv detaljert studie av et enkelt tilfelle, enten for sin egen skyld eller fordi man mener at tilfellet belyser et generelt fenomen eller problem.”⁸² I mitt tilfelle ønsker jeg å gå i dybden på hvordan to multimediereportasjer oppleves, og på den måten se om opplevelsene publikum har av dem stemmer overens med teorien jeg har presentert i kapittel to.

Som nevnt i kapittel 1.3 har Aam utviklet sin egen metode for å forske på egen medieproduksjon. Aams metode går ut på at han først utvikler et nytt medieprodukt, som han deretter forsker på. I tillegg til at han har utviklet en ny metode for produksjonsstudier, der produksjonen er en del av selve forskningen, har Aam testet ut metoden på sin egen produksjon – en multilinéær video med ulik struktur. Dette prosjektet har mange likhetstrekk med mitt, og jeg bruker derfor hans metode som inspirasjon.

Som Aam velger jeg derfor en case-studie som forskningsdesign.⁸³ En case kan brukes til å teste eksisterende teori dersom casen tilsynelatende passer godt med teorien.⁸⁴ Det er dette jeg ønsker å bruke multimediereportasjene mine til. Siden jeg har to caser som skal sammenlignes, vil studien min ha et komparativt design. Forskeren Alan Bryman mener at fordelene med denne type design er at den er bedre egnet, enn en studie med en eneste case, til å få øye på karakteristikken til hver enkelt case.⁸⁵ Den komparative studien regnes derfor som mer robust,⁸⁶ og er særlig godt egnet til teoretisk refleksjon.⁸⁷ Samtidig kan en fare være at casene ikke er sammenlignbare og at resultatene dermed ikke blir gyldige. Jeg kan for eksempel ikke utelukke at innholdet i de enkelte reportasjene kan påvirke lesernes

⁸² Østbye et al, *Metodebok for mediefag*, 244.

⁸³ Aam, “Fjernsynsforskaren – frå kritiker til innovatør”, 68.

⁸⁴ Østbye et al, *Metodebok for mediefag*, 245.

⁸⁵ Bryman, *Social Reserach Methods*, 55.

⁸⁶ Yin, *Case Study Reserach*, 46.

⁸⁷ Bryman, *Social Reserach Methods*, 55.

preferanser, og dermed resultatet av undersøkelsen min, noe. Samtidig mener jeg at denne faren ikke er overhengende fordi begge reportasjene er innholdsmessig relativt like. Samtidig er reportasjene bygget opp slik at de oppfordrer til ulike måter å lese – og engasjere seg i reportasjene på. De er altså på mange måter kontraster, noe caser i komparative studier ofte er.⁸⁸

Aam deler case-studien sin opp i fire trinn hvor ulike metoder benyttes i hvert av trinnene. Jeg følger i stor grad denne malen også i mitt design.

Trinnene er som følger:

- 1) Problemformulering som kan utforskes ved å konstruere eller utvikle ny teknologi eller nye redaksjonelle metoder.
- 2) Teknologiutvikling som må skje på en metodisk solid måte.
- 3) Teknologien som må evalueres på en metodisk solid måte.
- 4) Utviklingen av og/eller evalueringen av teknologien som må løftes til vitenskapelig analyse.⁸⁹

Punkt nummer to må endres noe i henhold til mitt prosjekt siden jeg ikke har utviklet min egen teknologi, men bruker eksisterende. Jeg vil også tilføre et underpunkt her som handler om produksjon av innhold til denne teknologien. Under vil jeg nå gjennomgå metoden i hvert trinn.

3.2 Problemstillingen

For å få en oversikt over hvilke utfordringer mediebransjen har med tanke på kombinasjon av video og tekst på nett, tok jeg kontakt med to ekspertkilder i to store mediehus. Hvilke utfordringer de skisserte, har jeg beskrevet i innledningskapittelet. Siden jeg på tidspunktet for intervjuene først og fremst var ute etter å bygge opp forståelse av forhold jeg ikke hadde oversikt over, var intervjuene ustrukturerte.⁹⁰ Verken tema eller spørsmål var i særlig grad definerte på forhånd. Informasjonen de to ekspertkildene ga meg, bidro til at jeg senere gjorde et selvstendig valg av problemstilling.

⁸⁸ Yin, *Case Study Reserach*, 54.

⁸⁹ Aam, “Fjernsynsforskaren – frå kritikal til innovatør”, 74.

⁹⁰ Østbye et al, *Metodebok for mediefag*, 101.

Selv om jeg kunne intervjuet flere personer, og da kanskje også med semistrukturerte intervjuer, mener jeg de to personene sammen med teori på feltet, ga meg nok innsikt til å kunne formulere en relevant problemstilling som kan utforskes gjennom produksjon av eget medieinnhold.

3.3 Valg av teknologi

Dette punktet kan også kalles valg av case. Som jeg har vært inne på tidligere i dette kapitlet, er casene mine valgt for å teste eksisterende teori om struktur, multimodalitet og narrativ virkning på publikum. Den første casen, kalt reportasje A, har jeg valgt fordi denne ligner på reportasjene slik de ofte blir presentert på nettavisene. Det kan være interessant for mediehusene å vite hva som fungerer, og ikke fungerer, med den formen de ofte velger i dag.

Samtidig skiller reportasje A seg fra den typiske nettreportasjen ved at den, i tillegg til den lineære hoveddelen, også er multilinear. Ikonene på toppen av reportasjen, som er lignende de vist i figur 2 kapittel 2.4, gir leseren valgfrihet. Denne type valgfrihet innenfor multimediereportasjen er enda ikke et vanlig syn på nettavisene, men det finnes noen tilfeller slik figur 2 viser. Derfor mener jeg denne kombinasjonen, som kombinerer noe kjent med noe nytt, kan være spennende å teste. Videre tyder teorien på, beskrevet i kapittel 2, at kombinasjonen av lineær og multilinear struktur kan være en presentasjonsmåte som fungerer godt. Det vil være spennende å se om dette stemmer med praksis.

I tillegg til at reportasje A kombinerer linearitet og multilinearitet, er videoene og tekstene i den delt opp i separate enheter, og både videoene og tekstene er lengre enn det litteraturen anbefaler. Den følger altså ikke anbefalingene fra litteraturen om å ha dialog, samt å dele opp videoene og tekstene i korte sekvenser. Også dette gjør den spennende å studere for å få avkreftet eller bekreftet teorien.

Oppsettet til reportasje A ble utarbeidet i tett samarbeid med en web-utvikler i Sjømannskirken, hvor jeg er ansatt. Jeg bruker altså deres publiseringsløsning, både til presentasjon av reportasje A, og delvis også til presentasjon av reportasje B.

Den andre casen, fra nå av kalt reportasje B, er mer et eksperiment enn A fordi reportasjer vanligvis ikke presenteres slik på nettavisene. Den bryter altså med det leserne er vant med.

Dette mener jeg gjør den interessant å forske på. Introduksjonssiden er helt multilineær, og er inspirert av eksempelet gjengitt i figur 1. Det er her helt opp til leseren å velge sin egen vei gjennom materialet. «Inni» hver enkelt reportasje er video og tekst kombinert noe annerledes enn i reportasje A. Videoen er for eksempel både kortere og mer ufullstendig enn i reportasje A, i tillegg til at den er spredd innimellom teksten. I motsetning til i reportasje A har jeg altså prøvd å følge litteraturens råd om oppdeling av videoene, samt en dialog, inni hver enkelt reportasje. På den måten fungerer reportasje B på mange måter som en kontrast til reportasje A. Dette gjør den interessant å studere, både for å se om den korresponderer med teorien, men også for å se om, og eventuelt hvordan, den oppfattes annerledes enn reportasje A.

For å lage reportasje B brukte jeg en gratisløsning for konstruksjon av websider, kalt wix, kombinert med publiseringsløsningen til Sjømannskirken. Gratisløsningen gjør at forsiden til reportasje B har logoen til wix, noe som ikke er optimalt. Videre er det heller ikke optimalt hver enkelt reportasje åpnes i en ny nettleser. Samtidig var det denne løsningen jeg fikk til med begrensede økonomiske ressurser, og jeg tror ikke at hverken logoen til wix, eller at reportasjene åpnes i selvstendige nettlesere, vil påvirke resultatet av undersøkelsen min.

3.4 Innholdsproduksjon – det praktiske arbeidet

Som ansatt i Sjømannskirken har jeg valgt å lage reportasjer om 11 personer som har et forhold til Sjømannskirken på to ulike steder i verden – Gran Canaria og Thailand. Med reportasjene ønsker jeg å gi et bilde av hvem brukerne av sjømannskirkens travleste kirker er, og hvilket forhold de har til kirken. Innholdsproduksjonen har gjennomgått en planleggingsfase, en opptaksfase og til slutt en redigering og utskrivingsfase. I planleggingsfasen leste jeg meg opp på litteraturen beskrevet i kapittel to. Jeg hentet også inspirasjon fra ulike multimediefortellinger i norske og utenlandske redaksjoner, før jeg bestemte meg for min egen reportasje-ide. Særlig ga de to eksemplene jeg referer til i kapittel 2.4 meg inspirasjon.

Jeg fant ut at å bryte opp ett tema i mange ulike historier, passet godt til å teste både multimodalitet og ulike strukturer. Jeg bestemte meg derfor for å lage en reportasje som besto av mange separate tekst – og videoelementer.

Deretter startet arbeidet med å finne 11 aktuelle personer jeg kunne intervju. Her fikk jeg hjelp av diakonene og sjømannsprestene på de enkelte kirkene, men jeg fant også flere personer selv ved å søke etter folk med en tilknytning til kirken på nettet, i tillegg til å tilbringe tid på ulike sosiale sammenkomster i kirkene. Jeg var ikke ute etter personer som skulle skryte av kirken, men jeg opplevde likevel at nesten alle jeg intervjuet gjorde det. Det kan kanskje henge sammen med at de som bruker kirken mye, naturlig nok går dit fordi de liker kirken. Det kan også henge sammen med at de jeg intervjuet følte en slags lojalitet til meg siden jeg er ansatt i kirken. Jeg presiser imidlertid at hensikten heller ikke har vært å skrive en kritisk reportasje om Sjømannskirken, men å få vite mer om hvilken bakgrunn brukerne av kirken har, og hva som gjør at de har tilknytning til kirken.

I tillegg har fokuset mitt først og fremst vært på å gjennomføre to reportasjer som kan brukes til å teste problemstillingen min- nemlig å finne måter å kombinere tekst og video på i de to ulike reportasjene som fanger folks interesse. I den sammenheng mener jeg vinklingen og innholdet av reportasjene er likegyldig.

Opptaksfasen foregikk over til sammen to uker i henholdsvis Gran Canaria og i Thailand. Opptaksutstyr var speilreflekskamera med videofunksjon, stativ og trådløs mygg. Jeg satte kamera på stativ og gjorde et ca 15-20 min langt intervju med hver case. På grunnlag av intervjuet bestemte jeg meg for hvilke situasjoner jeg ønsket å filme vedkommende i. Jeg filmet stort sett vedkommende der og da, men i noen tilfeller møtte jeg vedkommende igjen i andre settinger. Hadde jeg hatt mer tid ville jeg nok valgt å filme flere av casene i flere ulike situasjoner og settinger.

Videointervjuet dannet også grunnlaget for den tekstlige biten av reportasjen. Her fant jeg i etterkant at noen av intervjuene var mangelfulle for å lage scener i teksten. Jeg måtte da ringe casene for utfyllende intervju.

I redigerings- og utskrivingsfasen valgte jeg å skrive tekstene før jeg redigerte videoinnholdet. Under redigering av videoene var den største utfordringen å sørge for at videoinnholdet kunne stå på egne ben, samtidig som det skulle utfylle teksten. Redigeringen ble gjort i programmet Premiere. Dette har jeg ikke tidligere brukt, så jeg brukte noe tid på å sette meg inn i programmet. Videre brukte jeg tid på å tekste videoene. Dette for at de også skal kunne sees uten lyd, blant annet på Facebook.

3.5 Evaluering av teknologi

Hovedfokuset mitt i denne oppgaven er informantenes resepsjon – deres atferd, reaksjoner og refleksjoner knyttet til resepsjon av to multimedieprodukt.

Til å innhente disse medieerfaringene rekrutterte jeg 10 informanter til å lese de to multimediereportasjene etter hverandre. Se vedlegg 1, side 60 for beskrivelse av informanter. 10 informanter mener Gentikow er et minimum i kvalitative studier,⁹¹ men hun understreker at antallet informanter som er nødvendig kommer helt an på hva man vil undersøke. Med tanke på at jeg ønsker å gå i dybden på hvilken medieerfaring hver enkelt informant får når han/hun leser hver av de to reportasjene, mener jeg 10 slike erfaringer er nok for å få et innblikk i hvilken effekt de ulike kombinasjonene av tekst og video har på leserne.

De 10 informantene ble samlet fra min arbeidsplass, administrasjonen i Sjømannskirken. Dette ble gjort av følgende årsaker: For det første har de som jobber i administrasjonen i Sjømannskirken kjennskap til temaet for reportasjene mine. Dette tenkte jeg ville være en fordel fordi de da ikke ville bruke krefter på å forstå innholdet, og dermed kunne konsentrere seg om det jeg faktisk var interessert i å undersøke – nemlig strukturen og kombinasjonen av tekst og video. For det andre er det en god variasjon i alder, kjønn og utdanning blant mine kolleger. Dette gjorde det mulig å velge strategisk folk med ulike alder, kjønn og bakgrunn for best mulig å representere det jeg tror vil være målgruppen for slike reportasjer. Videre var denne form for sampling både billigere og raskere enn å plukke et tilfeldig utvalg. Bryman mener både tid og penger er et viktig argument når man skal velge sampling-metode.⁹²

Jeg ser at det kan være flere innvendinger mot å velge kollegene sine som utvalg. For det første kan man hevde at kolleger kanskje vil være ekstra ”snille” fordi de kjenner meg. For å sikre at dette ikke skjedde ga jeg ettertrykkelig beskjed til hver enkelt av dem, før de leste

⁹¹ Gentikow, *Hvordan utforsker man medieerfaringer?*, 114.

⁹² Bryman, *Social Reserach Methods*, 98.

reportasjene, om at de måtte være ærlige og kritiske. Jeg la også inn flere spørsmål i intervjuet som la opp til å være kritisk til reportasjene mine.

En annen innvending kan være at resultatet ikke er generaliserbart fordi man ikke kan generalisere meningene til 10 personer som jobber i Sjømannskirken til hele befolkningen. Samtidig ville heller ikke et tilfeldig utvalg av 10 eller 20 personer vært representativ for hele befolkningen. Det er dette som er utfordringen med kvalitative studier – at de vanskelig kan generaliseres.

Gentikow mener imidlertid at generalisering av medieerfaringer ikke må gjøres på personnivå, men på saksnivå.⁹³ Med dette mener hun at det er informantenes rike beskrivelse av et fenomen som generaliseres. I mitt tilfelle er det altså det rike erfaringsbildet de 10 informantenes gir etter de har lest reportasjene, som kan generaliseres.

Hver enkelt informant gjennomgikk samme prosedyre når de skulle lese, og bli intervjuet om de to reportasjene. Prosedyren er i stor grad hentet fra Aams forskningsprosjekt:⁹⁴ Se vedlegg 2, side 62.

- 1) Signering av samtykkedokument og briefing om hva som skal skje videre. (fem minutt) Samtykkedokument: vedlegg 3, side 65.
- 2) Fem av informantene leser reportasje A og deretter B. De andre fem leser B, og deretter A. De får beskjed om at de kan lese reportasjene på den måten, og i det tempoet de selv vil. Rekkefølgen byttes om for å hindre at den påvirker resultatene.
- 3) Jeg gjør intervju med hver enkelt hvor jeg ber dem sammenligne de to reportasjene.

Intervjuene var semistrukturerte kvalitative intervju. Disse intervjuene er en egnet måte å finne ut av «peoples ideas, their thoughts, their opinions, their attitudes, and what motivates them.»⁹⁵

For å få en viss struktur på intervjuet brukte jeg en intervjuguide: Intervjuene ble tatt opp på lydbånd. Spørsmålene ble laget med utgangspunkt i problemstillingen og

⁹³ Gentikow, *Hvordan utforsker man medieerfaringer?*, 94.

⁹⁴ Aam, *Fjernsynsforskaren – frå kritisk til innovatør*, 82.

⁹⁵ Berger, *Media and Communication Research Methods*, 137.

forskningsspørsmålene. Eksisterende teori på feltet påvirket også hvilke spørsmål jeg stilte fordi jeg på den måten, i analyse- og drøftingsdelen, kunne se hvordan lesernes opplevelse av de to reportasjene ville avvike eller sammenfalle med eksisterende teori.

En utfordring med å be informantene lese reportasjene, var at de kom i en fare for å ikke å reportasjene naturlig. Dette kunne kanskje produsere noen feilkilder. Samtidig så jeg ikke andre måter å få kvalitativ informasjon om reportasjene på, enn å be noen lese dem.

For å forhindre at jeg, deres kollega, påvirket hvordan de svarte, skulle optimalt sett kanskje noen de ikke kjente, ha gjort intervjuet. Av kostnads- og tidshensyn var ikke dette mulig. Manus for prosedyre og intervjuguide finnes som vedlegg 2 side 62.

Jeg valgte å ikke observere informantene under deres lesning av multimediereportasjene da jeg tenkte dette kanskje ville påvirke *hvordan* reportasjene ble lest. For eksempel hvor mye tid de brukte på hver enkelt reportasje. Med tanke på at utvalget var kollegene mine, ønsket jeg som tidligere nevnt, å hindre at de ble påvirket av at jeg er deres kollega. Observasjon kunne ha vært nyttig med tanke på at kroppsspråket til informantene kunne ha sagt noe om deres engasjement under lesningen, men avveid opp mot påvirkningen min tilstedeværelse kunne ha hatt, tror jeg det var lurt å ikke være til stede i rommet mens de leste.

3.6 Analyse

Notatene fra intervjuene ble samlet i ett dokument, og i denne prosessen forsøkte jeg også å dele inn intervjuene i kategorier, valgt ut ifra intervjuguiden. Med andre ord kodet jeg intervjuene.⁹⁶ Selv om kodingen innebar en betydelig reduksjon av datamaterialet, etterstrebet jeg å få frem mangfoldet og nyanserikdommen i informantenes holdninger. Både i analyse- og drøftingskapittelet har dette mangfoldet kommet frem i en kategori kalt «Annet».

Jeg prøvde å bevege meg mellom å ha et overblikk og en bakkekontakt i tolkningen av materialet. Å ha overblikk vil si at jeg forholdt meg til teori og bakgrunnskunnskap om emnet da jeg leste informantenes utsagn. Med bakkekontakt menes at jeg også prøvde å fri meg fra teorien og bakgrunnskunnskapen for på den måten å ta inn informantenes erfaring nedenfra.

⁹⁶ Gentikow, *Hvordan utforsker man medieerfaringer?*, 171.

Slik håpet jeg å kunne tilegne meg ny erfaring om emnet. Det er vanskelig å vite om jeg har lyktes med å stille meg nøytral til min kunnskap om feltet, da mine erfaringer og tanker er med i hele prosessen.

Ifølge Gentikow er det ideelt å bevege seg mellom overblikk og bakkekontakt fordi ”erkjennelsen næres av en ny erfaring og samtidig løftes opp til nye innsikter. Jeg håper mitt prosjekt kan være en kilde til ny kunnskap og inspirasjon til nye forskningsideer.

3.7 Metodens kvalitet

Jeg ønsker her å diskutere om metoden min gjør at studien har intern og ekstern validitet og reliabilitet.⁹⁷ Intern validitet er å måle det man tror man måler. Ekstern validitet betyr at resultatene av studien kan generaliseres. Reliabilitet betyr at studien er pålitelig. Det vil si at en annen forsker som følger de beskrevne metoder vil oppnå samme resultat.⁹⁸

Når det gjelder den interne validiteten betyr dette i mitt tilfelle at jeg faktisk undersøkte informantenes opplevelse av multimediereportasjene, og ikke noe annet. I mitt tilfelle betyr det at spørsmålene må være operasjonalisert slik at jeg får svar på problemstillingen. Det betyr også at informantene må plukkes ut, og behandles på en slik måte, at de gir ærlige svar på spørsmålene. Jeg mener jeg har gjort mitt ytterste for å få til dette. Jeg ba for eksempel alle informantene lese slik de vanligvis gjør. Samtidig kan en pålagt lesesituasjon likevel ha ført til at de ikke leste naturlig, noe som kan ha påvirket resultatene.

En fare mot den interne validiteten, nemlig utvalget mitt, er adressert kapittel 3.5. Det går imidlertid ikke an å være helt sikkert på om prosjektet mitt har intern validitet, fordi den eneste sikre metoden å finne dette ut på er å gjenta studien for så å komme frem til det samme resultatet. Dette er ikke mulig i en kvalitativ studie fordi de bygger på subjektive fortolkninger.⁹⁹

Ekstern validitet, altså om resultatet kan generaliseres, er som adressert i 3.5, usikkert. Jeg har oppnådd å få rike beskrivelser av 10 informanternes erfaringer med to ulike strukturer. Om disse

⁹⁷ Gentikow, Hvordan utforsker man medieerfaringer?, 85.

⁹⁸ Yin, Case Study Reserach, 34.

⁹⁹ Gentikow, Hvordan utforsker man medieerfaringer?, 85.

rike beskrivelsene kan overføres til andre lignende måter å kombinere tekst og video på, er imidlertid usikkert.

Reliabiliteten kan, i likhet med validiteten, kun sjekkes ved at en forsker gjentar studien under de samme betingelsene og deretter kommer frem til samme resultat. Et slikt krav kan ikke kvalitative studier oppfylle fordi forskningsprosessen ikke foregår under kontrollerte betingelser.¹⁰⁰ På den annen side har jeg hele tiden etterstrebet at studien er gjort på en presis og korrekt måte, og jeg har praktisert full åpenhet gjennom hele studien. Med tanke på informantene er disse anonymisert fordi retningslinjer fra Personvernombudet for forskning krever at dette er taushetsbelagt informasjon. Jeg har imidlertid fremlagt både informasjon om informantene, manus for prosedyre samt intervjuguiden som vedlegg. I tillegg har jeg lagt ved notatene fra alle intervjuene som vedlegg 4, side 67. Videre har jeg etterstrebet å beskrive metoden min i detalj. Jeg har altså prøvd, så godt det lar seg gjøre, å fremføre en pålitelig studie.

3.8 Etikken

I dette prosjektet har jeg gjort kvalitative intervju i to runder. Først gjorde jeg ustrukturerte intervjuer med to ekspertkilder i mediebransjen i Norge for å sonde hva mediebransjen er opptatt av når det kommer til presentasjon av saker som inneholder video og tekst.

I andre runde gjorde jeg semistrukturerte intervjuer med 10 informanter på jobben min.

Disse to rundene med kvalitative intervju har ulike etiske problemstillinger knyttet til seg.

De første to personene pratet jeg med *før* masteroppgaven var påbegynt. Jeg informerte dem om at samtalen ville bli brukt i en masteroppgave som omhandlet bruk av tekst og video i reportasjer. Fordi problemstillingen på dette tidspunktet ikke var definert, kunne jeg ikke gi dem ytterligere informasjon om prosjektet. Med den lille bakgrunnsinformasjonen de fikk, ga likevel begge to sitt muntlige samtykke til at intervjuet kunne bli brukt i masteroppgaven. At informantene fikk så lite informasjon før de samtykket til å delta kan kanskje være problematisk etisk sett. På samme tid var disse sonderende intervjuene nødvendig for å få innsikt i hvor skoen trykker, og for deretter å falle ned på en problemstilling som også kunne være relevant for mediebransjen.

¹⁰⁰ Gentikow, *Hvordan utforsker man medieerfaringer?*, 88.

De 10 semistrukturerte intervjuene med informantene skjedde i tråd med retningslinjene til Personvernombudet, som krever at ”meldeskjema må sendes inn senest 30 dager før datainnsamling og at tilbakemelding fra personvernombudet må avvendes før prosjektet igangsettes.” Jeg ble omfattet av meldeplikten fordi informantenes arbeidsplass, stilling, alder og kjønn gjør at de kan identifiseres.

At de to første informantene ikke ble meldt inn til Personvernombudet i forkant, er beklagelig. Jeg meldte dem imidlertid inn i etterkant da jeg også søkte om de 10 andre intervjuene. På den annen side er det ikke sensitive opplysninger som har kommet frem i noen av intervjuene. Begge informantene ga dessuten sitt muntlige samtykke til at intervjuene kunne brukes i masteroppgaven.

4.0 PRAKTISK ARBEID

Reportasje A: <http://les.sjomannskirken.no/soeker-lykken-i-solen/soeker-lykken-i-solen-2/>

Reportasje B: <http://dregelidsolrun.wix.com/mysite-1>

Kopier lenkene og lim dem inn i en nettleser. Velg fullformat.

Ikke bruk piltastene på høyre side for å bla i reportasje A. At de ligger der er en teknisk feil jeg ikke klarer å fjerne.

Fordi reportasje B er laget med et gratisprogram er dessverre logoen til selskapet synlig. Dette beklager jeg.

5.0 ANALYSE

I denne oppgaven forsøker jeg å finne ut hvordan **video og tekst kan kombineres i en multimediereportasje for å fange leserens interesse.**

For å forsøke å besvare dette spørsmålet har jeg bedt ti informanter vurdere to ulike multimediereportasjer hvor tekst og video er kombinert på ulike måter. I dette kapitlet vil jeg kode intervjuene, det vil si at jeg vil dele svarene til informantene inn i ulike kategorier som står i henhold til teorien. Jeg vil altså ikke tolke eller analysere disse svarene her, men presentere dem rent klinisk. Først i neste kapittel vil jeg drøfte disse svarene opp mot teorien. Videre vil jeg prøve å fri meg fra teorien for å se på om informantene kan gi meg, og andre, ny kunnskap som ikke er behandlet i teorien. Disse aspektene, fritt fra teorien, er behandlet i drøftingskapitlet under 6.3.

5.1 Multimodalitet

I dette underkapitlet vil jeg analysere hvordan informantene reagerte på video versus tekst, og en kombinasjon av disse to modalitetene. Videre vil jeg kode hvordan informantene responderte på hvordan video og tekst var fordelt. Det vil si deres respons på:

- Video eller tekst som en introduksjon
- Lengden på de ulike video- og tekstelementene
- Oppdelingen og rekkefølgen på video og tekst.

5.1.a Kombinasjon av tekst og video

Video

Noe som kom tydelig frem i nesten alle intervjuene var at informantene likte videoene best. Samtlige informanter, bortsett fra en, pekte på at videoene var mer engasjerende, underholdende og fengende enn teksten. Informant 2 sa hun syntes videoene var mer tilgjengelig og avslappende enn tekstene. Dette skyldtes blant annet at hun da kunne se hvordan personene oppførte seg og sa, noe som krevde mindre av henne enn å lese denne informasjonen. I tillegg trakk hun frem at videoene ga henne mer medfølelse med personene enn tekstene gjorde.

Informant 4 la til at videoene førte ham nærmere personene enn tekstene fordi disse blant annet viste både personlighet og dialekt.

Både informant 9 og 7 trakk i tillegg frem at de likte at personenes fortellinger kom fra deres egen munn. De følte da at historiene ikke ble fargelagt av journalistens observasjoner, slik de oppfattet at tekstene ble. Begge var enige om at akkurat denne kvaliteten ved videoene gjorde at historiene virket mer ekte og nære.

Videoene så altså ut til å både engasjere og fenge informantene mest, i tillegg til at de følte letttest tilgjengelig. Det kan se ut som at videoens imiterende kvalitet kan ha gitt informantene en følelse av at videoen var både nær og ekte.

Tekst

Flere av informantene sa at tekstene burde ha vært mer faktabaserte fordi de sceniske beskrivelsene gjorde dem utålmodige. Mange nevnte også at det var for mye overlapp mellom tekst og video, noe som gjorde at de leste teksten med mindre interesse. Et par gikk så langt som å mene at video kunne ha erstattet teksten helt. Informant 8 sa han ble utålmodig av å lese beskrivelsene i teksten fordi han på nett er spesielt utålmodig og ønsker derfor raskest mulig å finne de viktigste poengene. Han sa videoen derfor kunne ha erstattet teksten helt om den hadde hatt mer innhold.

Han pekte imidlertid på at den optimale løsningen ville vært mer video med noe utfyllende faktabasert tekst leseren kunne velge å klikke seg inn på om han/hun ønsket. Denne teksten burde gitt annen informasjon enn videoen pekte han på. Informant 9, som var enig i dette, foreslo for eksempel at en lenke til barnehjemmet i saken om ekteparet Røe i reportasje A hadde vært nok tekst i denne sammenhengen. Også informant 6 så på teksten som noe for de spesielt interesserte, selv om hun ikke ville hatt teksten mer faktabasert. Hun pekte på at hun leste teksten med interesse dersom det var en person som interesserte henne. Om det omvendte var tilfelle, skummet hun den eller droppet den helt.

Selv om alle informantene var enige i at tekstene kunne vært kortere, var det flere som sa at de ikke ville vært de sceniske beskrivelsene i teksten foruten. Informant 5, som sa hun ikke liker så godt å lese faktastoff, trakk frem at de sceniske beskrivelsene ga henne bilder i hodet som hun satte pris på. Informant 4 la til at de sceniske beskrivelsene engasjerte ham mest, og

at han falt av der teksten ble mer refererende. Ingen av informantene la merke til faktaboksene på høyre side. Heller ikke de informantene som hadde ønsket seg ren fakta.

Det ser altså ut til å være en enighet om at tekstene bør være korte, i tillegg til at de bør inneholde helt annen informasjon enn det som kommer frem i videoene. Overlapp med videoene ser altså ikke ut til å være nødvendig. Videre kan det se ut som at teksten kanskje bør være tilleggsinformasjon for de spesielt interesserte. Altså noe man som leser kan velge å hoppe over om man ikke er interessert. Det er ingen klare funn som indikerer om denne tilleggsinformasjonen bør være scener eller kort faktainformasjon.

Kombinasjonen

På spørsmål om de likte kombinasjonen av tekst og video, eller om de ville vært denne kombinasjonen foruten, svarte de fleste bekreftende på at de ønsket kombinasjonen.

Variasjonen de to modalitetene skapte, og da særlig i reportasje B, var en faktor flere la vekt på. Informant 5 pekte på at variasjonen gjorde at hun slapp å konsentrere seg om en ting lenge om gangen. Hun trakk frem at hun likte å få noe gratis innimellom og refererte da til videoene.

Informant 2 sa hun følte ekstra sterkt for noen av personene når hun hadde bildene fra videoen friskt i minne. Som eksempel trakk hun frem Leo som ble mobbet i reportasje B, og som hun fikk mer empati for da hun leste om den opprevede fotballdrakten i teksten. Samtidig presiserte hun at hun like godt, og aller helst, kunne fått informasjonen om den opprevede fotballdrakten i videoen. Dette fordi hun følte seg mest engasjert under videosekvensene.

Informant 9 var en av dem som ikke likte kombinasjonen. Han pekte på at kombinasjonen ga en stopp i flyten han hadde fått under resepsjon av videoene, og at han derfor fikk lite lyst til å lese teksten etter videoen. Han sammenlignet opplevelsen med å komme ut av en kinosal full av følelser, og så få en oppgave der man måtte skru på den rasjonelle delen av hjernen.

Selv om et flertall av informantene svarte på bekreftende på spørsmålet om de ønsket en kombinasjon av tekst og video, tolker jeg deres utsagn som at de egentlig kunne vært denne kombinasjonen foruten. I at de ønsket en variasjon og så på videoen som en pustepause fra teksten, ligger det at de anså teksten som arbeid. Derfor ville de egentlig kanskje vært den foruten. Slik jeg tolker utsagnene kan det altså se ut som at mange svarte bekreftende på

spørsmålet om at de ønsket en kombinasjon, uten å reflektere over hvilken effekt kombinasjonen egentlig hadde på dem.

5.1.b Fordeling av tekst og video

Introduksjonen

Majoriteten av informantene pekte på at de likte startsidene til reportasje B best. Denne består av bilder av de fem personene det handler om med navnene deres under. De sa de likte denne fordi var mer oversiktlig enn introduksjonen i reportasje A. Informant 2 sa introduksjonssiden til reportasje B viste henne hvor langt hun var kommet i saken og at hun likte å ha denne oversikten. Introduksjonen til reportasje A oppfattet hun som mindre oversiktlig og forvirrende. Reportasje A startet med en video som gikk i loop, med en kort tekst oppå.

Hun, og flere andre informanter, savnet imidlertid mer tekst om hver enkelt person på introduksjonssiden til reportasje B. Mange hadde også ønsket en litt fyldigere introduksjonstekst til hele reportasjen, slik reportasje A hadde. Informant 9 pekte for eksempel på at tekstsekvensen før første video i reportasje A, gjorde at reportasjen fikk en bedre helhet og at videoene følte mer beslektet enn i reportasje B. Informant 6 sa hun kanskje hadde valgt personene i reportasje B, som ga valgmuligheter, ut ifra informasjonen om dem dersom denne hadde vært fyldigere. Nå valgte hun heller i leseretningen fra venstre til høyre.

Informant 9 var en av de få som foretrakk introduksjonen i reportasje A best. Han pekte på at videoen som gikk i loop, og som mange andre pekte på som forvirrende, motiverte ham til å handle. Han syntes introduksjonssiden til reportasje B var statisk og kjedelig, og at den ikke drev ham til handling.

Når det gjaldt introduksjonen til hver enkelt person «inni» reportasje A og B, oppga majoriteten at de leste ingressen før de klikket på videoene i begge reportasjene. Begrunnelsen mange ga var at de ønsket å vite noe om personene før de klikket seg inn på videoene. De fleste mente ingressen var informasjonen de trengte, mens andre gjerne skulle hatt mer tekstlig informasjon. Informant 10, som beskriver seg selv om en «tekstlig person» var den eneste som leste litt nedover i brødteksten før hun klikket på videoen. At hun ønsket å

vite mest mulig om personene før hun klikket på videoen, var årsaken hun oppga. Dette ønsket bunnet i en form for kontroll og forutsigbarhet mente hun.

De få som klikket på videoen før de leste teksten under, sa de gjorde dette fordi elementene kom i den rekkefølgen. De hadde imidlertid foretrukket at det var noe tekst over videoen som introduserte den. Informant 8 påpekte også at når videoen står først i en reportasje er det viktig at den fenger umiddelbart. Han sa at i de tilfellene videoen ikke fenget, som for hans del gjaldt flere videoer i reportasje B, hadde han som en vanlig leser trolig forlatt hele reportasjen.

Det kan altså se ut som at en tekstlig introduksjon til en større reportasje er viktig for et flertall av informantene. Dette fordi de har et ønske om å vite noe om konteksten for reportasjen før de klikker på en video. Det ser ut som om det faller naturlig for mange å lese teksten først, selv om den står under videoen, men for å sikre at alle leser teksten kan det likevel være lurt å ha den plassert over videoen. De aller fleste ser ut til å mene at et par setninger er nok for å introdusere en video.

Lengden

Reportasje A hadde lengre sammenhengende video – og tekststrekke enn reportasje B. Nesten alle videoene i reportasje A var over ett minutt. Noen over 90 sekunder. Reportasje A hadde også video og tekst i separate bolker. Leseren kunne altså velge å se hele videoen, og lese hele teksten hver for seg uten avbrudd.

I reportasje B var videoene delt i to. Begynnelsen av videoene lå øverst i hver av de fem sakene, mens slutten av videoene var lengre nede i teksten. Hver av disse videoene var rundt 30 sekunder. Tekst-sekvensene i B var også mye kortere fordi de var delt opp av videoen.

Et lite flertall av informantene sa de likte de korte videoene, og den oppdelte teksten, i reportasje B bedre enn de lange videoene og de lange tekstene i reportasje A. Som nevnt i kapittel 5.1.a pekte flere på at variasjonen de korte strekkene ga, opplevdes bra. Informant 5 sa at hun blant annet skummet teksten mye mindre i reportasje B enn i reportasje A. Informant 1 mente de korte tekstene, og de korte videoene, også var lettere å lese enn de lange i reportasje A. Informant 7 sa de korte video- og tekstsekvensene ga reportasjen mer bevegelse.

Mange av informantene pekte på at de lange videoene i A virket demotiverende for å lese teksten. Informant 2 sa blant annet at hun syntes de lange tekst - og video-strekkene ble kjedelige. Videre sa hun, og flere andre at videoene i reportasje A gjorde tekstene lite interessante fordi de da allerede hadde fått fullstendige historier gjennom videoen.

Av informantene som ikke likte de korte videoene og tekst-sekvensene i reportasje B, sa flere at de korte sekvensene forstyrret flyten. Informant 3, som beskriver seg som en person som lett blir distraheret, syntes både videoene og tekstene i reportasje B ble altfor oppsplittet til at han klarte å bli engasjert i historien. Når teksten og videoen var samlet, og gikk over en viss tid, fikk han mer ro til å leve seg inn i saken sa han.

Informant 9 sa også at følelsene for personene i videoene kom først når videoene gikk over litt tid. I reportasje B rakk han aldri å få disse følelsene sa han. Informant 8 pekte på det samme, i tillegg til at han heller ikke opplevde å få noe innhold når videoene var så korte som 30 sekunder. Han anså derfor mange av videoene i reportasje B som uinteressante.

Informant 10 pekte på at de korte videoene og tekstene virket mer tabloide på henne enn de lange, og at hun dermed instinktivt ble mer skeptisk til disse. Alle informantene som likte de lange videoen i A, pekte samtidig på at tekstene i denne reportasjen var for lange.

Det kan altså se ut som at korte videoer, kanskje så korte som 30 sekund, er å foretrekke dersom man ønsker å holde på leserens interesse. Videre synes slike korte videoer å virke noe mer motiverende på å lese teksten, enn lange. Samtidig ser en fare ut til å være at leseren i løpet av 30 sekunder ikke rekker å komme i en flyt der han/hun får følelser for personene det handler om.

Oppdelingen og rekkefølgen

Flesteparten av informantene sa de likte oppdelingen i reportasje B, som hadde korte ufullstendige videoer spredt nedover i teksten. Mange pekte på at blandingen av video og tekst ga dem en følelse av at tekst og video hang bedre sammen enn i reportasje A, der video og tekst sto hver for seg. Informant 4 sa overgangene mellom video og tekst føltes naturlige, og at video innimellom tekstsekvenser gjorde at sammenhengen mellom dem kjentes mye sterkere enn i reportasje A. Ingen av de informantene som foretrakk reportasje B, sa de

opplevde videosnuttene som forstyrrende eller brudd, men heller at så video og tekst som en enhet.

Av dem som likte reportasje A best, pekte noen på at oppdelingen i korte tekst- og videosnutter i reportasje B virket forstyrrende. Informant 3 sa han mistet flyten hver gang det kom en video. Som nevnt i forrige kapittel skyltes dette lengden, men han pekte også på at han ikke liker lesesituasjoner der det blir for mye trykking og valgmuligheter. Han pekte på at han i en vanlig lesesituasjon trolig ville ha hentet seg et glass vann og en skive når videoen avbrøt han og dermed trolig forlatt hele reportasjen.

Informant 7, som også likte reportasje A best, begrunnet dette med at denne hadde en bedre rytme enn B fordi video og tekst var samlet i separate bolker. Han mente denne rytmen ga ham forutsigbarhet, noe han understreket som viktig for ham i alle lesesituasjoner.

Også informant 8 likte oppdelingen med lange tekst og videosekvenser i reportasje A fordi han følte det ga ham valget om å lese teksten eller se videoen. Når ting var samlet på ett sted var det lettere, og mer effektivt å gjøre dette valget, sa han. Samtidig pekte han på at en slik oppdeling med video øverst og tekst under, trolig vil gjøre at folk velger enten video eller tekst. Han mente derfor det ikke ville være en smart løsning å dele opp video og tekst i to separate bolker dersom man ønsker at folk skal lese begge deler.

Majoriteten var enige med informant 8 i at en oppdeling av tekst og video i to separate bolker var lite motiverende for å lese teksten. Informant 4 sa at han følte han hadde fått hele historien i videoen, og at han derfor mente det ikke var noe poeng å lese teksten. Informant 9 trakk frem at han ikke ønsket å ødelegge følelsen han hadde bygget opp da han så videoen med å lese teksten.

I reportasje B kan det synes som at motivasjonen for å lese teksten har vært noe større. Flere trakk frem at videoen fungerte som en slags appetittvekker for å lese teksten under, og for å se video nummer to. Informant 4 sa han ble nysgjerrig og ville vite mer etter han bare hadde fått deler av historien i den første videoen. Informant 6 uttrykte det samme, men nevnte samtidig at hun hastet litt gjennom teksten for raskt å komme til video nummer to fordi det var denne som først og fremst interesserte henne. Den siste teksten under video to leste hun, og flere av

de andre informantene, knapt. Dette begrunnet de med at de hadde fått svar på alt de lurte på i video nummer to.

Denne manglende motivasjonen for å lese teksten, både i reportasje A og B, gikk igjen hos nær alle informantene. Noen sa imidlertid at i noen tilfeller ga teksten dem mer lyst til å se videoene. Informant 1 sa at hun ble nysgjerrig på hvordan personene så ut når hun leste om dem i teksten. Informant 3 hadde det på samme måte, og foreslo derfor å ha video til slutt for å få folk til å lese hele teksten først. Informant 4 sa han ville hatt tre videoer fordelt på tre ulike steder i alle ti reportasjene. Han mente dette kanskje ville fått folk til å lese teksten mellom videoene, selv om man uansett ikke kunne forvente noe annet enn skumlesning mente han.

Det ser altså ut til å være en enighet om at å dele opp video og tekst i to separate enheter, slik som i reportasje A, er lite motiverende for å lese teksten. En oppdeling av videoen, hvor andre del kommer lengre ned i teksten, som i reportasje B, ser ut til å gi mer motivasjon til å lese teksten. I tillegg ser en slik oppdeling ut til å gi en følelse av at de modalitetene henger sammen. Dette i motsetning til en oppdeling av video og tekst i to separate elementer. Samtidig kan en oppdeling i flere korte video- og tekstsekvenser, se ut til å virke distraherende på enkelte informanter.

5.2 Struktur

Her vil jeg analysere hvordan informantene responderte på hvordan de ulike reportasjene var strukturert. Jeg ønsker å se på hvordan de leste, og engasjerte seg i to reportasjer som hadde ulik grad av lineær og multilineær struktur.

Som allerede nevnt i dette kapitlet likte et lite flertall av informantene reportasje B bedre enn reportasje A. Mange pekte på strukturen på introduksjonssiden som en av årsakene til dette. Informant 2 sa for eksempel at introduksjonen i reportasje B ga henne en god oversikt over de fem ulike personene, og informasjon om hvor langt hun hadde kommet i reportasjen.

Selv om denne introduksjonssiden hadde som hensikt å innby folk til å velge sin egen vei gjennom materialet, trykket alle informantene, unntatt informant 9, på ikonene i leseretningen. Informant 4 sa at når han får en oppgave, så gjør han den systematisk. Han

understreket at han kanskje hadde lest sakene i en annen rekkefølge om han ikke hadde fått i oppgave å lese dem. Flere andre informanter sa det samme.

Reportasje A leste alle lineært, bortsett fra informant 9, som benyttet seg av ikonene på toppen av saken. Mange forklarte dette med at det følte naturlig å lese slik fordi det er slik de vanligvis leser en bok eller artikler i tekstformat. Her er det verdt å merke seg at alle informantene mine er voksne personer som, selv om de er vant til å lese på nett, har sin tekstsosialisering forankret i skriftlig lineær tekstkultur.

Informant 9, som var den eneste informanten som benyttet seg av valgfriheten reportasjene på ulikt vis tilbød leserne, sa innledningsvis at han er en person som liker å ha kontroll. Derfor foretrakk han helt klart reportasje A fordi han oppfattet denne som mest fleksibel. Han sa han benyttet seg av ikonene på toppen av saken, og pekte uoppfordret på at han likte at disse ga ham mulighet til å bestemme rekkefølgen på historiene. I tillegg trakk han frem at når alle historiene lå etter hverandre, kunne han selv bestemme hvilken hastighet han ville lese sakene i. Hastigheten bestemte han ved at han raskt bladde videre i en sak han ikke var så interessert i.

Det kan altså synes som at undersøkelsen, slik den var lagt opp, gjorde at ingen av informantene, bortsett fra en, benyttet seg av valgfriheten reportasjene tilbød på ulike måter. At de anse anså reportasje-lesningen som en oppgave de ville løse systematisk, kan ha vært en årsak til dette. Samtidig beskrev den ene informanten som benyttet seg av valgfriheten, dette som noe verdifullt for ham.

6.0 DRØFTING

I dette kapittelet vil jeg drøfte informantenes utsagn, referert i kapittel fem, opp mot teorien i kapittel to. På den måten vil jeg se om informantenes respons korresponderer, eller ikke, med litteraturen. I tillegg vil jeg, som beskrevet i metodekapittelet, også prøve å fri meg fra litteraturen for på den måten å drøfte utsagn som ikke kan relateres til teorikapittelet.

6.1 Multimodalitet

I kapittel 6.1.a vil jeg drøfte informantenes respons på video versus tekst, og deretter hvordan de syntes en kombinasjon av disse to modalitetene fungerte. I kapittel 6.1.b vil jeg drøfte informantenes respons på hvordan video og tekst var fordelt. Det vil si:

- Video eller tekst som en introduksjon
- Lengden på de ulike video- og tekstelementene
- Oppdelingen og rekkefølgen på video og tekst.

6.1.a Kombinasjon av tekst og video

Video

Slik jeg oppfatter informantenes respons, korresponderer den godt med teorien beskrevet i kapittel 2.3.a og c. Her peker litteraturen på at video, slik også informantene oppfattet den, egner seg til å beskrive hendelser og mennesker. Detaljrikdommen, og den imiterende kvaliteten til video som er med på å skape realisme, gjør at leseren kjenner på stemninger og følelser samt en identifikasjon med menneskene i reportasjen. Dette er i tråd med slik mine informanter beskrev følelsen videoene ga dem. Nær alle nevnte at bilde og lyd gjorde at de kjente seg nære, og mer følelsesmessig engasjert i menneskene enn når de leste teksten. Dette fordi de i videoen kunne se hvordan personene pratet og bevegde seg, i tillegg til at de kunne se hvordan de, og miljøet rundt dem, så ut. Sett i lys av reportasjens kjennetegn beskrevet i kapittel 2.2 kan videoene se ut til å ha fungert godt som scener i reportasjene.

Mange pekte på følelsen av at det var vanskeligere å forlate videoen enn teksten. Dette er også i tråd med litteraturen i kapittel 2.3.c, som foreslår at video har en «limende effekt» på seeren.

Selv om informantene mine aldri direkte sa at videoene føltet som en bit av virkeligheten slik Fagerjord peker på (kapittel 2.2.a), tolker jeg deres respons dithen at de fikk en slik følelse. Flere nevnte for eksempel at videoen viste hvordan menneskene oppførte seg og så ut. Den hadde altså en imiterende effekt, slik litteraturen foreslår som årsak til at man får denne virkelighetsfølelsen. Men også andre forhold kan ha bidratt til at videoen føltet virkelig og nær. To informanter nevnte for eksempel at de levde seg ekstra inn i videoene fordi journalistens fortolkninger da ikke var synlige for dem slik som i teksten. De pekte på at journalistens fortolkning opplevdes som et filter mellom dem og personene det handlet om. Da dette filteret var borte i videoen, kom de nærrere personene det handlet om.

I videoene er det kun de aktuelle personene som prater. Det er altså ingen såkalt voice-over som kan beskrives som partier der journalistens stemme høres. Det kan hende dette bidrar til at videoene får den effekten som er beskrevet over. I andre tilfeller, der journalisten har partier med voice-over, kan det hende at effekten av en «usynlig» journalist forsvinner.

Video ser altså ut til å ha gått av med seieren med tanke på hvilken modalitet publikum likte best. Dette gjorde de først og fremst på grunn av videoens imiterende kvaliteter.

Samtidig peker mediebransjen på at i reportasjer på nettet er det video de først og fremst sliter med å få folk til å klikke på. At informantene mine likevel har klikket på videoene kan skyldes, som de pekte på, at de har fått i oppgave å lese reportasjene. En oppgave som de viste seg å løse systematisk ved å lese fra A til Å. Undersøkelsen min, slik den er lagt opp, er trolig derfor ikke egnet til å undersøke hva som gjør at lesere klikker eller ikke klikker på videoer. Den kan imidlertid bidra til å vise hvilke videoer som kan fungere eller ikke i en reportasje. Det kan for eksempel se ut som at video vil fungere best som scene i en større reportasje, hvor man blir kjent med menneskene gjennom at de handler og prater i ulike miljø. Videre kan det se ut som at det kan være lurt å droppe voice-over for å hindre at journalisten blir synlig, og dermed skaper et filter mellom seeren og personen det handler om.

Teksten

Alle informantene sa de kunne hatt kortere tekst, og mange nevnte at videoene føltet som en hvilepause. Bak disse utsagnene kan det ligge implisitt at informantene oppfattet tekstene som mer arbeid enn videoene. Dette korresponderer med teorien om at skrift krever mer fortolkningsarbeid enn video. Denne egeninnsatsen informantene måtte legge inn, kan ha vært

noe av årsaken til at de fleste leserne skummet gjennom enkelte partier av teksten. En annen årsak kan ha vært at det var for mye overlapp mellom tekst og video, noe flere av informantene også påpekte. Denne overlappingen, som mange følte som unødvendig, kan tyde på at tekst og video i for stor grad har hatt den samme funksjonen i de aktuelle reportasjene. Både teksten og videoene består for eksempel av scener, som ifølge litteraturen kanskje best formidles gjennom video. I tillegg har ikke teksten mange abstrakte og refererende partier, noe litteraturen beskriver både som tekstens og reportasjens styrke. Dette ble også lagt merke til av informantene hvor flere av dem foreslo å erstatte den eksisterende teksten med en kort faktabasert tekst som dreide seg om andre forhold enn det videoen handlet om. Et forslag var for eksempel å sette inn en lenke til barnehjemmet i reportasje A om ekteparet Jan og Bjørg Røe. Slik reportasjene var satt sammen ser video og tekst ut til å konkurrert med hverandre, istedenfor å utfylle og understøtte hverandre. I denne konkurransen kan videoen ha sett ut til å gå av med seieren.

På den annen side var det ikke et entydig signal fra informantene om at teksten burde vært faktabasert. Mange sa de likte de sceniske beskrivelsene i teksten fordi de engasjerte mest. Samtidig påpekte også disse informantene at overlapping med video var unødvendig.

Det er altså ingen entydig signal om hvilken type tekst som bør stå sammen med videoene. Noen foretrekker at teksten er abstrakt og faktabasert, mens andre foretrekker scener. Et relativt tydelig signal fra alle er imidlertid at teksten bør være relativt kort, og inneholde annen informasjon enn det man finner i videoen, enten den er faktabasert eller ikke.

Kombinasjonen

I kapittel 2.3.d hevder Schank og Berman at kombinasjonen av ulike modaliteter i en og samme historie fører til at publikum husker denne bedre. Dette fordi en slik kombinasjon aktiverer flere sanser og følelser, som igjen øker sannsynligheten for at historien lagres i minnet. I mine kombinerte reportasjer kan det synes som at informantene først og fremst fikk aktivert sine sanser under resepsjon av videoene. Tekstene var det mange som skummet, og noen sa de kunne vært dem foruten. I disse tilfellene ser det altså ut som at en kombinasjon ikke har økt sannsynligheten for at reportasjen har blitt husket. Et par av informantene sa imidlertid at de to modalitetene forsterket hverandre. En nevnte for eksempel at hun fikk en spesiell medfølelse for personene i teksten fordi hun nylig hadde sett vedkommende i videoen. Hun nevnte da en spesifikk scene i teksten som hun husket godt. I dette tilfellet ser

kombinasjonen av modalitetene ut til å ha hjulpet informanten å huske. Hvis man klarer å oppnå at leserne faktisk leser tekstene med interesse, kan man ved hjelp av videoen trolig oppnå at også tekstene huskes bedre.

Til tross for at alle, unntatt en informant, sa de likte videoene best, og flere skummet tekstene, sa de fleste at de likte en kombinasjon av tekst og video. De fleste pekte på variasjonen som en årsak til dette, og at videoen ble en kjærkommen pustepause fra teksten. Dette tolker jeg som at de anså teksten som arbeid, og kanskje derfor egentlig ville vært den foruten. Det kan altså se ut som at mange svarte bekræftende på spørsmålet om at de ønsket en kombinasjon, uten å reflektere over hvilken effekt kombinasjonen egentlig hadde på dem.

En informant sa at kombinasjonen av de to modalitetene gjorde at han mistet medfølelsen med personene han hadde sett i videoene. Dette fordi tekstene rev ham ut av følelsen han hadde fått under gjennomsyn av videoene. Han trakk frem de ulike kvalitetene til video og tekst som en årsak til dette. Videre sa han at teksten føltes som arbeid etter den avslappende videoen, noe som korresponderer med litteraturen. Schank og Berman peker på at nøkkelen til emosjonell påvirkning gjennom historier er å finne presentasjonsformer som er både rike og tilgjengelige. I mitt tilfelle kan det se ut som at noen av informantene har funnet kombinasjonen av tekst og video lite tilgjengelig. Dette kan skyldes, som jeg allerede har påpekt, at teksten er skrevet på en slik måte at den blir for lik videoen.

Det kan altså synes som at kombinasjonen av tekst og video kan føre til at folk husker budskapet bedre enn en modalitet alene. Samtidig kan det synes svært vanskelig å få folk til å fatte interesse for begge deler, slik også mediebransjen peker på. Særlig ser teksten ut til å tape i konkurransen mot videoen, særlig om disse to modalitetene blir for like i presentasjonsformen.

6.1.b Fordeling av tekst og video

Introduksjonen

I kapittel 2.2.b referer jeg til både Fagerjord og Engebretsen som enige om at tekst, og ikke video, bør introdusere et multimedieprodukt. Fagerjord peker på at vår utålmodighet gjør dette nødvendig fordi video ofte tar tid å laste ned. Engebretsen er enig med ham og trekker frem at tekstens kvaliteter gjør den egnet til raskt å sette ting inn i en kontekst. Informantenes

utsagn støtter i stor grad oppom disse teoriene. Flesteparten sa de leste ingressen før de så videoene til hver av de fem personene «inni» både reportasje A og B. Dette fordi de ønsket noe informasjon, altså noe kontekst, før de så videoene. En informant pekte også på at han likte den første tekstsekvensen i reportasje A fordi den skapte en helhet, og bandt videoene i reportasjen sammen. Mange pekte også på at de hadde ønsket seg en fyldigere tekstlig introduksjon av hver enkelt person på introduksjonssiden til reportasje B.

De få som så videoene før de leste ingressen, noe de sa de gjorde fordi videoene lå først, etterspurte tekst over videoen. Hvorfor de ønsket denne konteksten vet jeg ikke, men jeg kan anta at de ville vite om det var verdt å bruke tid på videoen. En mulig forklaring på at de ønsket å vite dette kan være at folk har en større barrieren for å klikke på video enn å lese en tekst. At de oppfatter video som en barriere kan blant annet skyldes, som Fagerjord peker på, at video tar noe tid å laste ned. I tillegg har videoene på nett ofte reklame i introduksjonen.

Liestøls teori (kapittel 2.2.b) er motsatt av Engebretsens og Fagerjord. Han mener video både kan gi konteksten brukeren trenger, samt at den motiverer til interaktivitet gjennom reportasjen. Ingen, bortsett fra en informant, bekrefter denne hypotesen. Denne informanten sa han likte videoen som gikk i loop helt i starten av reportasje A fordi den drev ham videre i reportasjen. Han nevnte imidlertid ingenting om at denne videoen motiverte ham til interaktivitet. De andre informantene oppfattet videoen i starten av reportasje A som forstyrrende, og flere pekte på at det heller kunne ha vært et stillbilde.

Det kan altså se ut til at tekst bør introdusere et multimedieprodukt fordi folk har behov for å vite konteksten, og temaet for reportasjen, før de klikker på en video.

Lengden

I kapittel 2.2.b vises det til litteraturen som hevder at folk er utålmodige på nett. Ett råd som gis er å legge til rette for interaktivitet hvert 30 sekund. Engebretsen (kapittel 2.2.b) peker på at dette ikke trenger å føre til overfladiske reportasjer eller artikler, men at lange tekster og videoer kan brytes opp i flere korte. I reportasje B er Engebretsens råd fulgt, og lange tekst – og videosekvenser er delt opp i flere små bolker. Dette så ut til å fungere godt for et flertall av informantene. Mange pekte på at de likte variasjonen dette ga, og at de skummet teksten mindre enn i reportasje A. Flere trakk også frem video som en kjærkommen hvilepause fra

teksten. Det kan altså synes som at korte sekvenser som fører til hyppig variasjon, kan være viktig for at folk ikke skal miste interessen underveis i reportasjen.

Samtidig er det en fare for at slike korte sekvenser gjør at folk ser på reportasjen som overfladisk, og ikke klarer å leve seg inn i den. En av informantene sa for eksempel at hun instinktivt oppfattet de korte video og tekstbolkene som mer tabloide enn de lange, nettopp i kraft av at de var korte. Andre igjen pekte på at de korte videoene ikke ga dem noe innholdsmessig, og ikke fikk dem til å føle noe. Følelsene kom først når videoene hadde litt lengde, fordi de da kom inn i en slags flyt og på en måte glemte seg selv. Det kan altså hende at video må ha en viss lengde for at leseren skal oppleve identifikasjon og tilhørighet med personene som fremstilles, et viktig mål i historiefortelling slik det pekes på i litteraturen (2.2.e).

Det kan synes som at reportasjer delt opp i korte sekvenser med video eller tekst, er det som skal til for at folk ikke mister interessen underveis i reportasjen. Samtidig kan slike korte sekvenser gjøre at publikum ikke klarer å leve seg inn i dem, og at de dermed ikke oppnår en identifikasjon med personene det handler om. Målet skissert i innledningen, om å få publikum til å huske historien, kan dermed risikere å ikke bli oppfylt.

Oppdelingen og rekkefølgen

Litteratur jeg referer til i 2.2.b foreslår at både lengden på sekvensene og rytmen og dialogen mellom disse, avgjør om leseren klarer å holde fokus og få flyt gjennom reportasjen. Disse elementene ser ut til å ha vært viktige for mine informanter. Et flertall av informantene sa de likte oppdelingen av videoene og tekstene i reportasje med korte sekvenser, blant annet fordi det ga dem en variasjon som gjorde at de leste reportasjen med mer interesse. I tillegg nevnte flere at de følte en slik oppdeling ga en bedre sammenheng mellom video og tekst enn oppdelingen i reportasje A. Ingen av informantene som likte reportasje B best, opplevde videoene som brudd, men heller som en del av en større sammenheng. Dette kan henge sammen med at informantene har kjent på en slags rytme mellom tekst og video og at rytmen har vært i passe tempo. Det ser også ut som at de har oppfattet en slags dialog mellom videoen og teksten ettersom flere pekte på den første videoen som en appetittvekker med flere ubesvarte spørsmål, som ga dem et ønske om å lese videre. Liestøl (2.3.b) kaller en slik appetittvekker for en cliffhanger. En cliffhanger er et spennende sted i historien. Et sted hvor det ofte kan lønne seg å gjøre et skifte mellom ulike modaliteter fordi sjansen da er stor for at

folk ønsker å lese videre. Det kan se ut som at den første videoen i B har fungert som en slik cliffhanger.

Det var imidlertid ikke alle informantene som likte oppdelingen av videoene og tekst-elementene i reportasje B. Noen oppfattet denne oppdelingen som forstyrrende. En informant pekte på videoene som brudd som gjorde at han mistet flyten. Andre igjen sa de oppdelte videoene i små bolker hindret innlevelse i tillegg til at de så ut til å mangle innhold. Denne svekkede innlevelsen flere pekte på, kan skyldes lengden som jeg allerede har drøftet i dette kapitlet. Det kan imidlertid også skyldes at leseren fikk mer fokus på medieeringsteknologien enn på selve innholdet i reportasjen. Litteraturen i kapittel 2.3.b foreslår at dette kan være en fare med artikler og reportasjer som krever mye interaktivitet.

Informantene som følte svekket innlevelse i reportasje B, sa at innlevelsen var mer til stede i reportasje A. I tillegg til at lengden trolig har påvirket denne følelsen, kan også oppdelingen ha hatt sin virkning. En av informantene nevnte for eksempel at oppdelingen av tekst og video i to separate bolker ga mer rytme og forutsigbarhet enn oppdelingen i reportasje B. En annen nevnte fordelene ved at han lett, uten å klikke, kunne scrolle og velge mellom video og tekst i alle de fem ulike historiene. Med andre ord pekte begge disse på positive aspekter ved å ha en lite synlig medieringsteknologi.

Oppdelingen av tekst og video i reportasje A kan altså ha ført til færre forstyrrende elementer for leserne. Samtidig førte denne oppdelingen i to separate video – og tekstsekvenser til at informantene hadde lite interesse for å lese teksten. Mange av informantene sa video og tekst fremsto som to separate elementer, og at videoen ikke vekket nysgjerrighet for å lese teksten fordi den var en avsluttet sekvens. Den fungerte altså ikke som en cliffhanger, som i reportasje B. Det var altså en dårlig, eller kanskje ikke-eksisterende, dialog mellom video og tekst.

Selv om video nummer en i reportasje B motiverte mer til å lese teksten enn videoene i A samt video nummer to i B, fant jeg generelt at videoene egnede seg dårlig til å motivere informantene til å lese tekstene. Dette var et av de klareste funnene jeg gjorde. For eksempel nevnte flere av informantene at det først og fremst var den andre videoen i reportasje B de var interessert i, og ikke teksten. Derfor skimleste de fleste teksten mellom den første videoen og video nummer to. Teksten under video nummer to leste de knapt.

Det er mulig at denne svake motivasjonen for å lese tekst etter video skyldes at tekst krever mer arbeid av leseren enn video slik litteraturen i kapittel 2.2.a foreslår. Folk ønsker sjelden å arbeide like etter at de har hvilt. En annen årsak kan kanskje være at video og tekst har såpass ulike kvaliteter, og emosjonell effekt på folk, at det kan være en utfordring å få til en overgang mellom de to som publikum ikke reagerer på. Det ser imidlertid ut til å hjelpe noe på motivasjonen at videoen fungerer som cliffhanger for teksten, og at de to modalitetene har en god rytme og dialog.

For noen mennesker kan oppdelingen av en reportasje i flere korte tekst – og videoelementer, slik som i reportasje B, virke distraherende. For flertallet ser imidlertid en slik oppdeling ut til føre til at interessen lettere holdes gjennom multimediereportasjen. Videre oppfattes en slik reportasje som å ha bedre sammenheng mellom tekst og video. En ufullstendig video, med mange ubesvarte spørsmål, ser dessuten ut til å gi leseren et ønske om å lese videre for å finne svar. Det ser imidlertid ut til leseren heller ønsker å finne svar i neste video, enn i teksten. I en reportasje hvor video og tekst mer eller mindre opererer som to separate elementer, som i reportasje A, er motivasjonen for å lese teksten nærmest ikke-eksisterende. Et klart funn er altså at video, uansett oppdeling, motiverer lite for å lese tekst.

6.2 Struktur

Her vil jeg drøfte hvordan informantenes respons på strukturen av de ulike reportasjene korresponderer med teorien om lineær og multilineær struktur. Jeg ønsker særlig å drøfte hvordan informantene opplevde den ulike graden av valgfrihet som reportasje A og B tilbød.

Som litteraturen i kapittel 2.3.a foreslår, er historier med en lineær struktur bygget opp rundt et forløp med en klar begynnelse, midtdel og slutt. Visuelt er slike historier ofte presentert gjennom sekvenser og scener som ligger etter hverandre. Slik ledes publikum til å lese historien på en bestemt måte. Historier med multilineær struktur har flere valgbare stier gjennom materialet, og kan leses på ulike måter.

Både reportasje A og B har en kombinasjon av disse to strukturene. Begge har lineær struktur inni hver enkelt av de fem reportasjene. I tillegg har reportasje A en lineær struktur også mellom de fem reportasjene, selv om leseren også her presenteres for en mulighet til å velge

rekkefølgen ved å trykke på ikonene øverst. I reportasje B er valgfriheten for den enkelte bruker total på introduksjonssiden. Inni hver reportasje er strukturen lineær, men brukerne må klikke seg tilbake til hovedsiden for å velge å lese om en ny person.

Ingen av informantene, bortsett fra en, tok i bruk valgfriheten de to reportasjene tilbød. Dette skyldes kanskje, som flere av informantene pekte på, at de anså lesningen som en oppgave de skulle få unnagjort. Det gjorde at de, for eksempel i reportasje B, valgte personene i leseretningen fra venstre til høyre. Inni hver av de fem reportasje leste de video- og tekstelementene etter hverandre. Også reportasje A leste de fra topp til bunn. Undersøkelsen min, slik den var lagt opp, var kanskje derfor dårlig egnet til å undersøke hvordan folk forholder seg til valgfrihet. Det er mulig en kvantitativ undersøkelse ville fungert bedre til å undersøke dette. I denne kunne man for eksempel publisert begge reportasjene på en nettside og deretter undersøkt hvor mange som klikket på de ulike historiene.

At informantene leste historiene i reportasje B i leseretningen, kan imidlertid også skyldes at ikonene førte leseren i en spesiell retning fordi de var like store og sto etter hverandre. Hadde ikonene hatt ulik størrelse, og kanskje vært fordelt på en annen måte på introduksjonssiden, hadde publikum muligens valgt historiene i en annen rekkefølge. Dersom jeg har oppnådd en slags lineær lesning ved å plassere ikonene slik de er plassert, har jeg gjort det Manovich (2.4) peker på at man bør gjøre i alle multilineære historier – nemlig å føre leseren i en viss retning for på den måten å oppnå et narrativ også i slike valgfrie strukturer. På den måten har jeg kanskje oppnådd kontroll med plottet, samtidig som at brukeren kan ha fått følelsen av å ha en valgmulighet.

At også reportasje A ble lest lineært av alle informantene, bortsett fra en, ble begrunnet med at alle historiene sto under hverandre. Informantene fant det da naturlig å scrolle nedover og lese teksten, og se videoene, i den rekkefølgen de kom. Nesten ingen tenkte på at de kunne velge personen de ønsket å lese om ved å trykke på ikonene øverst. Dette skyldes kanskje at ikonene var for små, eller at de kanskje burde vært et annet sted på siden. Det kan også skyldes at det er slik mennesket er vant med å lese historier. Som skissert i kapittel 2.4 har vi vært vant med å forholde oss til den lineære strukturen helt siden Aristoteles dager, og trolig også før dette. Det er også denne strukturen som fremdeles brukes hyppigst på nett. Mine informanter har altså vokst opp med en lineær tekstkultur. De er ikke vant med å forholde seg til valgfrihet når de leser, og benytter seg kanskje derfor ikke av det. Både reportasje A og B

oppnådde altså det en lineær struktur alltid oppnår – å lede leseren til å lese historien slik journalisten plottet den.

Det var imidlertid en informant som benyttet seg av valgfriheten begge reportasjene tilbød. Denne informanten pekte på at han anså reportasje A som fleksibel og lettere å styre enn reportasje B. Han likte at han både kunne bestemme rekkefølgen og hastigheten han leste de ulike historiene i. Han kjente også på at det var lett å navigere mellom de ulike historiene i den lineære delen. Denne fleksibiliteten gjorde at han kjente på en valgfrihet og kontroll. For ham, som beskriver seg selv som en person som liker å ha styringen, var dette noe positivt. Dette korresponderer godt med hensikten bak en kombinasjon av multilineær og lineær struktur slik den beskrives i kapittel 2.3.b. Der vises det til at denne kombinasjon lar brukeren selv ta styringen, samtidig som han/hun, gjennom den lineære delen, ledes til å lese reportasjen på en bestemt måte.

Kort oppsummert. Det var ingen av informantene, bortsett fra en, som benyttet seg av valgfriheten de to reportasjene tilbød på ulike måter. En forklaring bak dette kan være at informantene anså reportasje-lesningen som en oppgave de løste systematisk. En annen forklaring kan ha vært at de leste slik de er vant med å lese, nemlig lineært. Samtidig ser det ut som at enkelte personer setter pris på en valgfrihet i en lesesituasjon. Det sikreste, og mest leservennlige, ser derfor ut til å være å satse på en kombinasjon av lineær og multilineær struktur i formidlingen av multimediereportasjer, slik også teorien i kapittel 2.4 ser ut til å anbefale.

6.3 Annet

Her vil jeg forsøke å drøfte informantenes utsagn i kapittel 5.3, som ikke kan relateres til teorien. Videre vil jeg se på andre forhold i materialet mitt som kan være interessante å legge merke til.

Innholdet i reportasjene

Selv om både innhold og tema i to reportasjene var relativt like, kan det likevel hende at innholdet, og ikke bare strukturen og kombinasjonen av video og tekst, har påvirket preferansene til informantene mine. En informant sa for eksempel at en grunn til at hun best likte reportasje B, var fordi hun kunne identifisere seg med personene i denne. En annen trakk

frem at han likte reportasje A fordi han syntes reportasjen i sin helhet, og skjebnene beskrevet i denne, var mer interessante enn i reportasje B. Samtidig mener jeg innholdet i reportasjene i de to reportasjene er såpass like at det trolig ikke har vært avgjørende for hvordan informantene har lest og vurdert dem.

Talking head

Alle informantene, unntatt en, sa de ønsket å se personen det handlet om prate en eller annen gang i løpet av videoen. En pekte på at han ønsket ett inntrykk om gangen, andre trakk frem at sterke uttalelser blir enda sterkere om de ser personene prat i det de kommer med disse uttalelsene. Dette er interessante observasjoner fordi en trend jeg har lagt merke til i mediehusene viser at mange nå unngår å vise «talking head» i videoene. Noen ganger kan man høre uttalelser til personen det handler om gjennom hele videoen, uten å se denne personen komme med disse uttalelsene. Skal man høre på publikums ønsker og behov, er kanskje ikke dette den riktige veien å gå.

At informantene i denne studiene synes å forvente å personen prate i det han/prater, kan kanskje forklares med at dette er en situasjon de er vant til i naturlig kommunikasjon mellom mennesker. I tillegg har de vært vant med å møte «talking head» i de fleste videosammenhenger. Blir de etter hvert vant med en annen fortellerteknikk, vil kanskje ikke «talking head» savnes.

Kjønn

Noen utsagn og meninger så ut til å henge sammen med kjønn. Det var for eksempel bare menn som hadde ønsket seg en faktabasert tekst. Alle kvinnene sa at de likte best de sceniske beskrivelsene i tekstene. Selv om utvalget mitt langt ifra er stort nok til å trekke en konklusjon rundt kjønnsforskjeller, kan jeg likevel stille spørsmål ved om kanskje scener, som er et typiske reportasje-element, fungerer bedre hos kvinner enn hos menn. Med andre ord kan det hende at kvinner, mer enn menn, liker reportasjen som sjanger.

7.0 KONKLUSJON

I denne oppgaven har jeg ønsket å finne ut hvordan tekst og video kan kombineres i en multimediereportasje for å fange leserens interesse. For å forsøke å finne ut av dette har jeg eksperimentert med to ulike fortellermåter innenfor multimediereportasjen, før jeg har presentert disse reportasjene for et publikum. Som jeg pekte på i innledningskapittelet, har mediebransjen eksperimentert lite med slike nye fortellermåter, selv om nettets natur gir anledning til dette. Dette skyldes trolig at mediebransjens økonomiske situasjon de siste årene, har gjort slik eksperimentering vanskelig å prioritere. Det har vært viktigere for journalistene å produsere innhold, enn å finne frem til nye måter å presentere dette innholdet på. Samtidig mener jeg slik eksperimentering er viktig fordi man bare på den måten kan finne frem til nye, og bedre egnede måter å fortelle historier på slik at leserens interesse vekkes. At leserens interesse vekkes er ikke bare viktig fordi dette kan bidra til økte inntekter for mediehusene, det er også viktig for at innholdet som presenteres på nettsidene deres blir husket.

I min undersøkelse har mine eksperimenter ført meg noe nærmere et svar på problemstillingen min, men fremdeles står flere spørsmål ubesvart. Disse håper jeg andre forskere, eller kanskje mediebransjen selv, vil ha et ønske om å finne svar på.

Et av de tydeligste funnene mine er at video i liten grad motiverer til å lese tekst. Tekst og video ser ut til å ende opp i en konkurranse, der video helt klart går av med seieren. Dette handler om at video både engasjerer og vekker følelser i langt større grad enn tekst. For mange ser det derfor ut til å være lite fristende å lese en tekst like etter de har sett en video. I alle fall dersom teksten, i likhet med videoen, har scener som skal mane frem bilder i lesernes hode slik som i mine reportasjer. Videre ser det ut som at mange oppfatter video som mindre arbeidskrevende enn tekst, og jeg kan anta at de færreste har lyst til å arbeide like etter de har hvilt.

Det ser altså ut som at video alene må bære ansvaret for scenene, og for at leseren blir følelsesmessig engasjert i en multimediereportasje. Teksten på sin side kan kanskje oppfylle de andre kjennetegnene ved en reportasje, som for eksempel å sette scenene inn i en kontekst. Som en informant foreslår, bør kanskje teksten være for de spesielt interesserte. Det vil si at den kan hoppes over uten at leserne mister sammenhengen i reportasjen. Tekstene bør således

være korte, noe mange informanter også foreslår. I noen tilfeller bør man kanskje bare legge inn en lenke med tilleggsinformasjon.

Mine funn ser ut til å bekrefte teorien om at tekst bør introdusere en multimediereportasje. Dette fordi leserne ser ut til å ønske å vite noe om konteksten før de trykker på videoene. En slik introduserende tekst trenger ikke å være lang. En eller to setninger holder trolig.

På den andre siden kan funnene mine tyde på at en litt lengre tekstsekvens kanskje bør komme før den første videoen. Dette fordi flere informanter peker på at tekst motiverer mer til å se video, enn video motiverer til å lese tekst. Materialet mitt antyder at en årsak kan være at folk ønsker å hvile litt under videosekvensene, i tillegg til at tekstene pirrer et ønske om å se og høre det de leser om i teksten. En løsning her kan derfor kanskje være å starte med et bilde og en ingress, samt den viktigste informasjonen i en liten tekstsekvens, før video introduseres. Reportasje A hadde en slik løsning, og en informant sa uoppremdret at han likte å få en litt lenger introduserende tekst før han klikket på den første videoen.

For å få folk til å lese, eller skimme teksten, kan det se ut til å være lurt å dele opp videoene i korte ufullstendige sekvenser som spres nedover i teksten. Flere peker på at 30 sekunder er nok. En motivasjon for å lese teksten ser ut til å fungere best dersom videoene avsluttes med flere ubesvarte spørsmål, og dermed fungerer som en cliffhanger som gir leserne lyst til å lese videre. Korte videosekvenser, med korte tekstsekvenser mellom, ser også ut til å gi folk en følelse av at reportasjen er levende og variert. En variert reportasje, med korte tekstsekvenser, gir kanskje økt sannsynlighet for at leseren orker å lese en lang multimediereportasje.

Samtidig kan undersøkelsen min tyde på at 30 sekunder kan være for kort til at enkelte lesere klarer å identifisere seg med, og få følelser for, personen/e i videoen. Med korte videoer, og da særlig videoer som omhandler mennesker slik som i mine reportasjer, risikerer man at leserens følelser og sanser ikke blir aktivert nok til at informasjonen får en plass i minnet. Dersom dette er tilfellet, når ikke disse reportasjene det jeg i innledningen har beskrevet som en målsetning – nemlig at reportasjen skal bli husket.

Alle informantene, bortsett fra en, leste begge reportasjene lineært. Dette selv om begge reportasjene, på ulike måter, ga leserne mulighet til å lese reportasjen i den rekkefølgen de

ønsket. Det er mulig de leste lineært fordi de hadde fått i oppgave å lese reportasjene, og derfor gjorde dette systematisk. En annen mulig årsak, som kan føre meg i retning av en konklusjon, kan være at de aller fleste søker mot å lese lineært fordi vi er opplært til det. Vi vet at mennesker, så langt tilbake historien som vi kjenner, har fortalt, hørt og lest historier lineært. Å lese lineært ligger derfor kanskje som et biologisk behov i oss. Flere informanter pekte for eksempel på at lineariteten ga dem en forutsigbarhet, noe alle mennesker biologisk sett har behov for. I lineære historier må leserne i tillegg forholde seg mindre til teknologi og valg, noe mitt materiale tyder på kan virke forstyrrende på noen.

Den ene informanten som benyttet seg av valgmulighetene i reportasje A, beskriver seg selv som en person som liker å ha kontroll. Han pekte derfor på at han likte å få muligheten til selv å velge historiene i reportasjen. Han trakk frem at fleksibiliteten i reportasje A ga, var viktig for ham. Denne ene informantens utsagn kan tyde på at multilineære historier kan passe for enkelte typer mennesker, blant annet dem som liker å ha kontroll.

En mulig konklusjon kan derfor være at en kombinasjon av lineær og multilineær struktur, slik som i reportasje A, er den beste løsningen om man skal tilfredsstille alle lesere. På den måten kan man tilby lesere som ikke ønsker å forholde seg til teknologi, og som automatisk søker mot å lese lineært, denne muligheten. Samtidig kan man tilby lesere som ønsker en følelse av kontroll, muligheten til selv å velge sin egen vei gjennom materialet. Etter hvert som nye lesemåter får fotfeste, kan man kanskje tilby mer valgfrihet i reportasjer, men per i dag ser ikke dette ut til å være lurt.

Kort oppsummert: Denne studien bekrefter det mediebransjen peker på, nemlig at det er kan være vanskelig å motivere folk til å både lese tekst og video i en multimediereportasje. Særlig ser det ut til å være vanskelig å motivere folk til å lese tekst etter de har sett en video. Motivasjonen for å se en video etter man har lest en tekst ser ut til å være noe høyere. Det kan derfor se ut som at multimediereportasjer bør starte med en tekst. Videre ser det ut som at den påfølgende teksten, som for eksempel kan stå mellom korte videosekvenser, bør være kort, unnværlig og aller helst inneholde annen informasjon enn videoen. Dersom hver video eller tekst-sekvens fungerer som en cliffhanger for den neste, kan dette fungere best for å holde på leserens interesse gjennom en lang reportasje. Ellers kan studien tyde på at en lineær hoveddel må til for å tilfredsstille det som kan synes som et innlært, eller biologisk behov, for å lese lineært. Dersom denne lineære delen kombineres med muligheten til å velge

en egen vei gjennom materialet, kan dette av enkelte oppleves som en bonus, og reportasjen vil for disse få ekstra verdi.

8.0 MULIGE VEIER VIDERE

Et viktig erfaring jeg har gjort i denne oppgaven, ser ut til å være at video virker lite motiverende for å lese en påfølgende tekst. Det ser imidlertid ut til at tekst kan være noe mer motiverende for å se en påfølgende video. For å bekrefte om dette faktisk stemmer, kunne en interessant undersøkelse vært å kombinere to reportasjer på ulike måter, der video introduserte tekst i den ene, og der tekst introduserte video i den andre. På den måten ville man kanskje enten få bekreftet eller avkreftet om video virker lite motiverende for å lese en tekst.

Som nevnt i denne oppgavens introduksjonskapittel strever mediebransjen med å få folk til å klikke på videoer i multimediereportasjer. For å finne ut hva som gjør at lesere klikker eller ikke på videoer kunne man kanskje tatt utgangspunkt i allerede eksisterende multimediereportasjer der klikktallene for video er gode eller dårlige. Deretter kunne man presentert disse for informanter som kan intervjues om hvorfor eller hvorfor ikke de klikker på videoene i reportasjene.

Et annet forhold det kunne vært interessant å se nærmere på er hvorvidt videoens lengde har noe å si for om publikums følelser og sanser aktiveres. Kanskje en nevrologisk studie, der man ser på publikums hjerneaktivitet mens de ser på videoer av ulik lengde, men hvor innholdet er etterstrebet likt, kan gi et bedre svar på dette.

Som allerede drøftet er jeg usikker på om undersøkelsen min har vært godt nok egnet til å undersøke hvordan folk opplever, og forholder seg, til valgfrihet. Jeg tror en kvantitativ undersøkelse, hvor man på en eller annen måte fikk informasjon om hvordan lesere klikket seg gjennom en reportasje, kunne gitt et bedre svar. Disse leserne burde da ikke vært gjort klar over at de var med i en undersøkelse. Reportasjene kunne da for eksempel være publisert av en større nettavis, som for eksempel VG.

Et annet forhold som det kunne vært spennende å utforske, er om reportasjer som sjanger appellerer mer til kvinner enn til menn. Dette fordi undersøkelsen min antyder at kvinner

bedre liker sceniske beskrivelser i teksten, enn menn. Slike sceniske beskrivelser er ett viktig kjennetegn til reportasjer, og noe som skiller dem fra vanlige nyhetsartikler.

Et annet forslag er å undersøke hvilke kvaliteter ved video som gjør at lesere får en følelse av nærhet til personen det handler om. Dersom videoen da har dette fokuset. Mine funn kan for eksempel tyde på et ønske om å se personen prate en eller annen gang i løpet av videoen, altså et talking head. Videre ser det ut til at et fravær av såkalt voice-over, det vil si en tredjeperson som prater i videoen, kan styrke nærheten til personen/e det handler om. Å presentere informanter for ulike videoer, kombinert på ulike måter, kan være en mulig måte å undersøke nærhet og identifikasjon på.

Litteraturliste:

Aam, Pål. «Interaktiv historiefortelling med levande bilde». I *Hvor går dokumentaren?*, redigert av Pål Aam, 221. Bergen: Fagbokforlaget, 2014.

Aam, Pål. *Fjernsynsforskaren – frå kritikal til innovatør*. Ph.D.avhandling. Norges tekniske-naturvitenskapelige universitet. 2013.

Bernard, Sheila Curran. *Documentary Storytelling. Creative Nonfiction on Screen*. New York and London: Focal Press, 2011.

Bech-Karlsen, Jo. *Reportasjen*. Oslo: Universitetsforlaget, 2002.

Berger, Arthur Asa. *Media and Communication Research Methods. An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches*. Thousand Oaks, California: Sage Publications, 2011.

Biocca, Frank. “The Evolution of Interactive Media –Toward “Being There” in Nonlinear Narrative Worlds”. I *Narrative Impact*, redigert av Melanie C. Green, Jeffrey J. Strange, Timothy C. Brock, 97. New York: Psychology Press, 2013.

Bryman, Alan. *Social Research Methods*. New York: Oxford University Press, 2004.

Cohen, Jonathan. “Defining Identification: A Theoretical Look at the Identification of Audiences With Media Characters”. *Mass Communication and Society* 4, nr 3 (2001): 245-264.

Engebretsen, Martin. *Konvergens i tekst. En studie av et tekstformat som kombinerer skrift og video*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. 2005.

Fagerjord, Anders. *Rhetorical convergence – earlier web influence on web media form*. Ph.D.avhandling. Universitetet i Oslo. 2003.

Garrison, Bruce. *Professional Feature Writing*. New York, Abingdon: Routledge, 2010.

Green, Melanie C., Timothy C. Brock. «In the Mind`s Eye – Transportation-Imagery Model of Narrative Persuasion». I *Narrative Impact*, redigert av Melanie C. Green, Jeffrey J. Strange, Timothy C. Brock, 315. New York: Psychology Press, 2013.

Hvid, Mikkel. *Fascinerende Fortælling*. Århus: Forlaget Ajour, 2007.

Identity Theory. “Poetics, by Aristotle”. 13.2.2002. <http://www.identitytheory.com/poetics-aristotle/>

Liestøl, Gunnar. *Essays in Rhetorics of Hypermedia Design*. Ph.D.avhandling. Universitetet i Oslo. 1999.

Maagerø, Eva, Elise Seip Tønnessen. *Multimodal tekstkompetanse*. Kristiansand: Portal forlag AS, 2014.

Manovich, Lev. *The Language of New Media*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2001.

Reid, Alastair. « How the BBC approaches longform, immersive storytelling». *journalism.co.uk*. 01.08.2014. <https://www.journalism.co.uk/news/how-the-bbc-approaches-longform-immersive-storytelling/s2/a557573/>.

Schank, Roger C., Tamara R. Berman. ”The Pervasive Role of Stories in Knowledge and Action”. I *Narrative Impact*, redigert av Melanie C. Green, Jeffrey J. Strange, Timothy C. Brock, 287. New York: Psychology Press, 2013.

Senter for nye medier. «Dramaturgi”. *Multimediejournalistikk*. 6.8.2013. <https://sites.google.com/site/multimediejournalistikk/fagst/teori/fortellerteknikk-i-nye-medier/dramaturgi>.

Senter for nye medier. «Lineær dramaturgi”. *Multimediejournalistikk*. 6.8.2013. <https://sites.google.com/site/multimediejournalistikk/fagst/teori/fortellerteknikk-i-nye-medier/dramaturgi>.

Van Leeuwen, Theo. *Speech, Music, Sound*. London: Macmillan Press, 1999.

Yin, Robert K. *Case Study Reserach – Design and Methods*. USA: Sage Publications, 2004.

Østbye, Helge, Knut Helland, Karl Knapskog, Leif Ove Larsen. *Metodebok for mediefag*.
Bergen: Fagbokforlaget, 2002.

Vedlegg 1: Informanter

Informant 1

Kjønn: Kvinne

Alder: 65

Utdannelse: Artium

Yrke: Servicemedarbeider

Informant 2

Kjønn: Kvinne

Alder: 46

Utdannelse: Bachelor, økonomi

Yrke: Regnskapsmedarbeider

Informant 3

Kjønn: Mann

Alder: 38

Utdannelse: Grunnfag, IT

Yrke: IT-medarbeider

Informant 4

Kjønn: Mann

Alder: 25

Utdannelse: Grunnfag, foto

Yrke: Fotograf

Informant 5

Kjønn: Kvinne

Alder: 54

Utdannelse: To års høyere utdanning, reiseliv

Yrke: Personalmedarbeider

Informant 6

Kjønn: Kvinne

Alder: 43

Utdannelse: To års høyere utdanning, markedsføring

Yrke: Markedskordinator

Informant 7

Kjønn: Mann

Alder: 67

Utdannelse: Teolog, seks års høyere utdanning

Yrke: Generalsekretær

Informant 8

Kjønn: Mann

Alder: 50

Utdannelse: Bachelor, økonomi

Yrke: Personaldirektør

Informant 9

Kjønn: Mann

Alder: 56

Utdannelse: Siviløkonom

Yrke: Markedsdirektør

Informant 10

Kjønn: Kvinne

Alder: 43

Utdannelse: Bachelor

Yrke: Sekretær

Vedlegg 2: Prosedyre for kvalitativt intervju og intervjuguide ¹⁰¹**Prosedyre for kvalitativt intervju**Om testingen:

Gangen i det:

- 1) Info om samtykkedokument og briefing om hva som skal skje.
- 2) Bruk så lang tid du vil på å lese reportasje A og deretter B (for fem første). Bruk så lang tid du vil på å lese B og deretter A (for fem siste).
- 3) 30 minutter langt intervju

Alt i alt rundt 35 minutt.

Veiledning til prosessen og intervjuguide:

Tusen takk for at du vil være med på dette forskningsprosjektet. Først skal jeg gå gjennom hele prosessen, så begynner vi. Alt i alt vil dette ta rundt 40 minutter.

Aller først må jeg be deg se på, og skrive under på et såkalt samtykkeskjema, for å vise at du har fått informasjon om prosjektet og deltar frivillig.

- Kort forklart så står det i dokumentet at alle opplysninger om deg blir behandlet strengt konfidensielt. Ingen vil få tilgang til ditt navn eller andre opplysninger som kan identifisere deg. Bare prosjektleder vil ha tilgang til dette.
- Jeg tar opp intervjuet og tar samtidig notater på PCen min. Det som kommer frem i intervjuet vil aldri bli knyttet til deg som person.

Del ut skjema, be informant lese det og stille spørsmål om noe er uklart. Ta vare på det signerte skjemaet.

Kort om det som skjer videre:

Nå skal du se to reportasjer bestående av video og tekst. Du kan lese begge reportasjene i det tempoet du vil. Jeg ønsker at du skal lese slik du vanligvis gjør. Dersom du for eksempel synes en tekst eller video blir kjedelig, og du normalt sett ville sluttet å lese, gjør du det også her.

Etter du har lest begge reportasjene vil jeg intervju deg om opplevelsen du fikk fra hver av dem. Jeg er altså ute etter en sammenligning av de to reportasjene, som har ulikt innhold.

Har du spørsmål før du begynner?

¹⁰¹ Aam, *Fjernsynsforskaren – frå kritikar til innovatør*, 230.

- Nå tar vi en prat om de to reportasjene. Ikke vær redd for å være ærlig. Det er ingen feile svar her. Absolutt alt er interessant for meg, definitivt også negative ting med sakene. Jeg er interessert i dine meninger sånn at jeg eventuelt forstår bedre hvordan tekst og video kan kombineres på en god måte.

Intervjuguide:

Generelle åpningsspørsmål:

Likte du den ene av disse versjonene bedre enn den andre? (Hvorfor?)

Hva er hovedforskjellen mellom de to versjonene – slik du opplever det?

Dersom du skulle endret noe i reportasjene, hva ville det ha vært?

Multimodalitet – samspill mellom video og tekst

Om du ble ekstra engasjert, var det under gjennomsyn av videoene eller tekstene? (hvorfor?)

Synes du videoene tilførte noe som var viktig for din opplevelse av reportasjene? (Hvis nei, hvorfor ikke? Hvis ja, hva?)

Tror du videoene gjør at du husker tekstene bedre, og omvendt?

Om du ble tilbudt mer informasjon om saken – ville du hatt det i form av mer tekst eller mer video? (hvorfor?)

Hadde du foretrukket at en, eller begge disse reportasjene, kun ble fortalt med tekst og foto, eller kun video? Altså at enten tekst eller video er unødvendig (hvorfor, hvorfor ikke?)

Er det noe du ville endret med tanke på teksten? (mer faktabasert?)

Likte du best å se at folk pratet i ruten når du så videoen, eller at du så annen informasjon og at de pratet oppå denne?

Leste du teksten under siste video i reportasje B? (med mer eller mindre interesse?)

Hvordan opplevde du sammenhengen mellom video og tekst? (i reportasje A og reportasje B) (fikk du en følelse av at de hang sammen? I så fall hvorfor og hvordan?)

Hvordan opplevde du overgangene mellom tekst og video? (i reportasje A og reportasje B–

Avsluttet du tekst eller video før du kom til slutten? Når skjedde dette (A eller B)? Hvorfor?

Struktur A har video og tekst kombinert som en introduksjon til saken. Hva synes du om denne versus bare bilder og tekst, slik som i struktur B?

Hva tenker du om at alle reportasjene har en video på topp med en introduserende tekst? Leser du da den introduserende teksten først, eller klikker du først på videoen? (hvorfor?)

Lineær versus multilineær struktur:

Hva avgjorde rekkefølgen på historiene du leste i reportasje B?

Følte du at du fikk mer flyt da du leste den ene enn den andre? (Hvilken? Og hvorfor?)

Synes du det var lettere å lese den ene reportasjen enn den andre? (Hvilken? Og hvorfor?)

Hadde en av reportasjene en tydeligere rød tråd enn den andre? (Hvilken? Og hvorfor?) (Fikk du for eksempel følelsen av at historiene hang bedre sammen i den ene reportasjen versus den andre? (Hvilken, og hvorfor, hvorfor ikke?)

Hva fikk deg til å klikke på videoene?

Var begge reportasjene like forståelige, eller var den ene lettere å forstå enn den andre? (hvorfor?)

Vedlegg 3: Samtykkeskjema

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

”Å fortelle så folk leser”

Bakgrunn og formål

Du blir med dette bedt om å delta i forskningsprosjektet «Å fortelle så folk leser», som er Masterprosjektet til Solrun Dregelid ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

Formålet er å finne ut om en multimediereportasjes kombinasjon av tekst og video har noe å si for hvordan publikum leser og opplever reportasjen. Problemstillingen er som følger:

Hvordan kan tekst og video kombineres i en multiemediereportasje for å fange leserens interesse?

Til å finne ut dette er du en av ti personer i sjømannskirkens administrasjon, som blir forespurt om å delta i forskningsprosjektet.

I forbindelse med at du blir intervjuet blir ditt fulle navn, alder og stilling til å bli lagret. Du får spørsmål om dette før intervjuet tar til.

Spørsmålene du får vil omhandle hvordan du leser, og opplever, en og samme reportasje strukturert på to ulike måter. Svarene dine vil bli notert på datamaskinen min, og tatt opp på bånd.

Personopplysningene dine blir brukt som helt anonymt statistisk grunnlag, men referat fra intervjuet med deg vil bli brukt i den publiserte masteroppgaven. Det kan også bli brukt i andre artikler, vitenskapelige papirer og annet skriftlig materialet, men du vil ikke på noen måte bli identifisert i slikt materiale.

Prosjektet skal etter planen avsluttes i mai 2016. Intervjuet med deg blir lagret ut år 2021, fem år etter at prosjektet er slutt, men ingen vil få tilgang til dem unntatt prosjektleder. Data fra intervjuene kan bli brukt i oppfølgingsstudier ut år 2021, men bare med ny godkjenning fra

deg. Andre forskere vil ikke få tilgang til opplysninger om deg eller intervjuet med deg. Etter 2021 vil intervjuet med deg og personopplysninger om deg bli slettet.

Prosjektleder har taushetsplikt om opplysningene om deg. De personlige opplysningen om deg blir lagret separat fra selve intervjuet og uten tilgang for andre enn prosjektleder.

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Solrun Dregelid på tlf: 97 00 40 60 eller veileder: Maria Konow Lund på tlf: 932 09 528

Ansvarlig institusjon: Høgskolen i Oslo og Akershus.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta såfremt at materialet i intervjuet blir brukt som angitt i dette skrivet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4: Notater fra intervjuer

Generelle åpningsspørsmål:

Likte du den ene av disse versjonene bedre enn den andre? (Hvorfor?)

Svar:

Reportasje A:

Informant 10: A fordi denne ble fremstilt som minst tabloid. Likte at det var en videosnutt. Og så er jeg også mest interessert i tekst, så da falt denne mer for meg.

B virket litt for tabloid for meg. Sånn som du leser i VG. Det gjør meg skeptisk. Den var litt for enkel på en måte.

Informant 3: Fordi det var en klar linje mellom reportasjene. Jeg så et bedre skille mellom menneskene, og følte hele reportasjen var mer interessant. De traff meg bedre i A-reportasjen. Innholdet var også en viktig grunn til at jeg likte denne versjonen best.

Samtidig likte jeg A fordi videoene og tekstene hadde litt lengde. Det ga meg mer flyt enn i reportasje B. Jeg er en person som blir lett distraherert av ting. Når du hele tiden må være interaktiv i teksten er det lett å bli distraherert. Når jeg først må ta en pause for å se en video, kan jeg like godt hente meg en skive og litt vann samtidig.

I A lette jeg etter en sammenheng, og fant det kanskje mer, fordi tekstene kom etter hverandre. Det gjorde jeg ikke i B.

B ble veldig oppsplittet, og både tekst og video ble altfor korte til at jeg klarte å få noe flyt. Det ble så mye frem og tilbake og inn og ut.

I B var det litt video og litt tekst. Grunnen til at det ikke falt sånn for meg. Det var bedre å få videoen samlet, og teksten samlet, så det ikke blir så mye frem og tilbake og inn og ut. Når det er en så kort reportasje på hver person så ble det for oppsplittet.

Informant 8: Fordi alt var samlet på ett sted. Kunne scrolle opp og ned hvis du ville lese. Ga en bedre flyt og sammenheng enn i B.

I Struktur B ble det mye klikking, og mange faner som var åpne. Måtte holde kontrollen på hvilken historie du leste. I tillegg var videoene der altfor korte. De ble ikke interessante. Jeg

fikk ikke noe interessant informasjon før det plutselig var slutt. Jeg likte best de lange videoene i reportasje A.

Informant 9: Helt klart A. Dette var den beste og enkleste reportasjen for meg. Av flere grunner. For det første likte jeg at videoene var lengre. De ga meg mer følelser fordi flowen gikk over lengre tid.

Jeg likte også at denne ga meg best kontroll som leser. Jeg kunne klikke meg rundt omkring med ikonene, noe som gjorde at jeg selv kunne bestemme rekkefølgen og når jeg skulle veksle mellom historiene. Jeg kunne bestemme både hastigheten og rekkefølgen slik jeg ville. Det appellerte til meg. At jeg selv kunne styre, og at det var en fleksibel struktur, var betydningsfullt for meg.

I B fikk jeg mindre kontroll og fleksibilitet. Jeg visste ikke hvor lang saken var slik som i A, hvor jeg kunne finne ut dette lett ved å trykke på ikonene øverst.

Den innledende teksten gjorde at reportasjen fikk en bedre helhet og videoene følte mer beslektet enn i reportasje B.

Reportasje B:

Informant 5: Kanskje fordi det ble litt mer avveksling mellom video og tekst. Det var morsomt, og ga et avbrekk, med video innimellom.

I A var det lange tekster og dersom jeg ikke var så veldig engasjert i saken måtte jeg motivere meg litt ekstra for å lese hele saken. Det gjorde at jeg skummet mer i A enn i B. Kanskje også denne hadde glidd litt bedre om teksten hadde blitt brutt opp av litt mer video innimellom.

Informant 7: Fordi det var mer bevegelse, og det ga inntrykk av at reportasjene og tekstene var kortere. Den var ryddigere og enklere å forholde seg til enn versjon A.

Informant 2: B – fordi jeg identifiserte meg mer med disse personene. Likte at det var oversiktlig.

Ville hatt en kombinasjon av A og B

Informant 4: B var best å lese fordi den var delt opp i små tekst – og videobiter. Jeg blir satt ut av for mye tekst. I B så var det sånn at når jeg var lei tekst så kom det en video.

Samtidig ville jeg helst ha kunnet scrollet nedover i sakene når jeg kom inn i en sak, men da ville jeg helst hatt en meny på toppen, som i A, slik at jeg hele tiden kunne valgt hvem jeg ville lese om.

Multimodalitet – samspill mellom video og tekst

Om du ble ekstra engasjert, var det under gjennomsyn av videoene eller tekstene? (hvorfor?)

Alle minus Informant 10 ble mest engasjert i videoene

Informant 7: Det var lettere å henge med på videoene. Jeg tror det hadde mye med å gjøre at det ikke følte som at videoene var fargelagt av journalistens observasjoner, slik jeg fant at teksten var. Jeg følte også at jeg kom nærmere hele personen. Det er mulig du manipulerer meg lettere med video enn med tekst.

Informant 3: Når du kan se og høre menneskene, og se ansiktsuttrykkene deres, kontra å lese om dem, føler jeg at jeg får et mer personlig forhold til dem.

Informant 2: Jeg fikk se hvordan de pratet og oppførte seg. Jeg følte jeg fikk to ting samtidig, informasjon om livet gjennom bildene og gjennom det de sa. Det følte kanskje litt mer avslappende å se videoene enn teksten. Det var under videoen jeg fikk mest medfølelse.

Informant 5: Du fikk ting litt gratis, og det følte som et avbrekk hvor du bare kunne lene deg tilbake å se og lytte. Videoen ga meg lyst til å lese videre. Jeg fikk et bilde av dem og miljøet de går i. Jeg fikk mer enn bare personen, men også miljøet. Jeg fikk et bredere bilde av dem.

Informant 8: Jeg går fort lei når det er mye tekst. Det er vanskeligere å hoppe av videoen. Den fanger meg mer. Det som også var bra med videoen var at jeg hele tiden visste hvor lang den var, og hvor langt det var igjen. Tekstene visste du ikke dette med.

Informant 4: Video er fargerikt, det er bevegelse og lyd. De viser personligheten og dialekten, og det gjør at du kommer nærmere personene. Tekst er statisk og kjedelig

Informant 9: Video gir en flow. Tiden står stille på en måte.

Informant 10: Det er stort sett alltid tekst som engasjerer meg best. Jeg merker jeg blir veldig kritisk med en gang noe kommer på en filmsnutt.

Kombinasjon av talking head eller ikke?

Alle ønsket å se personen prate slik at de så det minst en gang i løpet av teksten.

Informant 3: Jeg ville gjerne se de prate en eller annen gang i løpet av videoen, men ikke for mye. Det ønsket fordi da følte kommunikasjonen direkte til meg. Det ble mer personlig.

Informant 7: Jeg liker at det er ett inntrykk som formidles. Hva personen sier blir tydeligere for meg da.

Informant 4: Når de sier noe bra så vil jeg se at de sier det. Ellers så liker jeg det kanskje best fordi jeg er vant med at det er slik. De sceniske beskrivelsene, både i teksten og videoene, gjorde at jeg ble mest engasjert. Likte Torbjørn best fordi der var det noe som skjedde. I de andre var det litt mye prat.

Informant 1 – Ikke så viktig så lenge jeg får se ansiktet og ansiktsuttrykkene.

Informant 6 – Når du ser han/hun prate blir det mer personlig og det setter i gang noen følelser hos meg dersom det han/hun sier er sterkt.

Om du ble tilbudt mer informasjon om saken – ville du hatt det i form av mer tekst eller mer video? (hvorfor?)

Video

Informant 4: Video. I versjon B ville jeg hatt tre videoer. En avsluttende liten video på slutten av hver reportasje. Ellers ville jeg hatt mer video, og ikke tekst, fordi jeg blir mest fenget av video.

Informant 3 – mer video. I alle fall i B. De var veldig korte og jeg kunne godt fått mer video. Kanskje dermed tre stykker.

Informant 2 – mer video

Informant 1

Informant 6

Informant 8 – men da måtte videoen hatt mer interessant innhold.

Tekst

Informant 5: Tekst fordi det føles mer valgfritt å lese den enn å se video. Når videoene ble lange, som i reportasje A, var jeg fristet til å lese litt tekst samtidig som jeg så videoen, men det klarte jeg ikke. Samtidig følte jeg at jeg måtte se videoen ferdig.

Informant 9 – mer tekst, men faktabasert. For eksempel en lenke til barnehjemmet som jeg kunne gått inn på. Eller kanskje en lenke til ME. Andre ting folk kanskje fatter interesse for når de leser teksten.

Informant 10 – Liker best tekst.

Hadde du foretrukket at en, eller begge disse reportasjene, kun ble fortalt med tekst og foto, eller kun video? Eller liker du kombinasjonen slik den er? (hvorfor, hvorfor ikke?)

Likte kombinasjonen

Informant 6: Jeg synes video og tekst forsterker hverandre. Kan bli for langt og kjedelig dersom alt skal fortelles i en lang video. De som er ekstra interessert i noen kan få dette i teksten. Slik jeg ser det blir teksten for de ekstra interesserte. Jeg merket at det var om de personene som interesserte meg mest, at jeg også leste teksten med interesse.

Informant 5: Det var bra med en kombinasjon fordi da slapp jeg å konsentrere meg om en ting lenge. Videoen gjorde at jeg fikk noe gratis innimellom. Samtidig gjorde teksten at jeg fikk lyst til å gå inn i videoen.

Informant 4: Jeg likte blandingen. Det var ikke video av alt som ble skrevet, så der følte jeg at jeg fikk noe merinformasjon. Det var godt med variasjonen.

Informant 3: Jeg merket at noen av tekstene engasjerte mindre. For eksempel mynthandleren. Disse kunne kanskje bare vært fortalt med video. Dette fordi jeg legger mindre innsats i å se en video. Jeg hadde kanskje orket å høre historien han hadde å fortelle dersom jeg hadde hørt han fortelle det med sine egne ansiktsuttrykk, der han for eksempel lyste opp.

Informant 7: Jeg likte at det var en kombinasjon for variasjonens skyld. Samtidig syntes jeg tekstene kunne vært kortere. Særlig i A.

Bare video

Informant 2: Jeg kunne bare hatt video. Det er mer avslappende, og litt lettere tilgjengelig. Personene kunne for eksempel bare ha sagt det de sa i videoen, men kanskje litt kortere.

Informant 8: Hadde videoene hatt mer innhold kunne det bare vært video. Jeg har ikke behov for beskrivende deler i teksten. Jeg vil til poenget. Video, og eventuelt litt utfyllende faktabasert tekst, ville kanskje vært det optimale.

Informant 9: Reportasje A kunne kanskje klart seg med video. Dette fordi videoen ga en spesiell følelse som jeg ikke ville ødelegge med å lese teksten.

Er det noe du ville endret med tanke på teksten? (mer faktabasert?)

Informant 8: Jeg har ikke behov for beskrivende deler i teksten. Jeg vil komme raskest mulig til poenget.

Informant 7: Teksten var litt for mye fortolkende fra journalistens side enn jeg fortrekker. Likte ikke miljøskildringene. Teksten ville jeg hatt som mer fakta, og mindre personfokusert.

Informant 5, Informant 2 og Informant 3: likte skildringene i teksten.

Informant 3 – skildringene, og bildene i teksten appellerte til meg, og de ga meg bilder i hodet som ikke video ga meg. Jeg ville ikke hatt teksten mer faktabasert.

Informant 5: - Jeg likte at teksten manet frem noen bilder av deres liv. Jeg er mer glad i fortelling en faktastoff, så jeg ville ikke skiftet ut teksten med fakta.

Informant 4: Likte skildringene. De sceniske beskrivelsen i teksten engasjerte meg mest.

Informant 10: Det var disse delene av teksten som fikk meg med og som gjorde at jeg dannet meg bilder i hodet.

Informant 9: - Jeg ville gjerne hatt informasjon om andre ting i teksten. For eksempel barnehjemmet. Lenker til andre nettsider, eller faktainformasjon, hadde vært ok. Ellers ville jeg droppet teksten i A.

Informant 6: Nei

Leste du teksten under siste video i reportasje B? (med mer eller mindre interesse?)

Informant 2: Mindre fordi jeg hadde følt jeg hadde fått en avslutning.

Informant 5: Mer, fordi videoen hadde pirret nysgjerrigheten min til å lese mer.

Informant 3: Mindre, fordi jeg hadde fått en avsluttende video.

Informant 4: Mindre fordi du hadde fått en avsluttende video. Hadde det vært en tredje video hadde jeg kanskje lest den andre bolken med mer interesse.

Informant 10: Mer fordi

Hvordan opplevde du sammenhengen mellom video og tekst? (i reportasje A og reportasje B) (fikk du en følelse av at de hang sammen? I så fall hvorfor og hvordan?) Føltes overgangene naturlig, eller som brudd.

Struktur B

Informant 2: Jeg fikk følelsen av de som hadde to videoer hang sammen. Du fikk en begynnende video, og så litt tekst som hang naturlig sammen med denne, og så en slags avsluttende video som hang sammen med den første.

I reportasje A var det bare en video, og en tekst, noe som gjorde at de føltes litt som to separate elementer. At hele videoen ble vist i begynnelsen av **A**, gjorde at jeg ble mindre motivert for å lese teksten.

Informant 3: Følte at B hang mer sammen fordi video var spredt inn i teksten. Videoen omhandlet direkte det du hadde lest, eller skulle lese. Samtidig var de for korte, og oppstykket, til at jeg fikk en god sammenheng.

Informant 8: B fordi videoen ble lagt i forhold til hvor det passet i teksten. I A føltes tekst og video mer atskilt. Det føltes som to separate element.

Informant 5: videoen føltes ikke som brudd, men den vekket heller interesse for å gå videre. Den dro meg videre. A oppfattet jeg som to bolker. En video og en tekst.

Informant 4: Overgangen føltes naturlig, og ikke som en avbrytelse. B føltes mest sammenheng fordi videoen var spredt rundt i saken. Ville hatt tre videoer for å få en god avslutning.

Informant 6: Best sammenheng i B fordi det var en liten video som gjorde at jeg fikk lyst til å vite noe mer som jeg leste i teksten.

Lengden på tekst og video:

Informant 3: B ble altfor kort. Mistet flyten fordi det ble så oppsplittet. Når du må ut og være interaktiv i teksten, da er det lett å bli distraheret. Når jeg først må se en video kan jeg like godt lage meg en skive og ta meg et glass vann hvis du skjønner hva jeg mener.

Informant 5: Likte korte videoer og korte tekster. Viktig at videoene ikke er for lange for da detter du av. Det har kanskje noe med at du føler du ikke har noe valg om å hoppe ut.

Tekstene kunne jeg velge å skimme om jeg syntes de var for lange. Video kan man ikke skimme.

Når det gjelder tekst så skal du ha veldig god motivasjon for å lese så lange tekster som i Pattaya-saken.

Informant 8: I B var Videoene var så korte at de ikke ga meg noe. Likte lengden på videoen i A. Samtidig syntes jeg det var for mye tekst i A.

Informant 7: Likte best korte videoer som i B. Syntes teksten var for lang i A.

Informant 2: Likte best korte videoer og kort tekst. Jeg likte at du fikk en slags begynnelse, som du fikk avsluttet senere i teksten. Om du ikke var interessert i vite slutten kunne du også velge å bare droppe denne videoen. Du fikk i alle fall et valg.

I reportasje A følte jeg at jeg ble litt utålmodig da jeg så videoene, og at det også gjorde at jeg følte meg ekstra lite motivert for å lese teksten. Lang video gjorde at jeg ble mindre motivert for teksten.

Informant 4: I hovedsak likte jeg best de korte videoene, men aller helst ville jeg ha delt dem i tre slik at en video avsluttet saken. Samtidig likte aller best den lange videoen av Torbjørn, selv om den var lengst. Jeg tror det handler om at den hadde flest beskrivende scener. Den flyttet seg fra sted til sted. Altfor lang tekst i A.

Informant 9: Videoen i B var så korte at jeg ikke fikk noe flow. I A var de passelig lang og jeg følte jeg fikk flow. Når videoene var litt lengre merket jeg at fikk mer følelser. Tekstene kunne vært kortere.

Informant 6: Videoen i A følte litt lange. Om teksten følte for lang kom an på om temaet interesserte meg eller ikke. Der jeg var interessert syntes jeg ikke den virket for lang.

Overlapp av tekst og video. Hva synes folk?

Informant 2 – skummet teksten der jeg hadde hørt det samme i videoen.

Informant 10: Kunne godt tilbudt ulik informasjon.

Informant 4: Kunne vært mindre prat og flere situasjoner i videoen. Situasjonene var viktige for å skape variasjon.

Informant 10: Video gjorde at du fikk mindre interesse for å lese saken. Jeg registrerte at når du ser fem videoer etter hverandre så ble det veldig forutsigbart. Du visste hva som kom i teksten når du hadde sett videoen. Det burde vært ulik informasjon.

Informant 7: Jeg likte at det var litt overlapp for da ble budskapet forsterket og du husket det bedre.

Informant 8: Jeg syntes det ble litt mye overlapp for min smak. Samtidig ser jeg utfordringen med å utelate ting enten i tekst eller video, for det kan jo hende folk bare leser en av delene.

Informant 9: For mye overlapp. Jeg leste ikke teksten i reportasje A fordi jeg følte jeg fikk det jeg trengte i videoen. I B så jeg raskt da jeg leste teksten at det var mye overlapp.

Gjorde videoen at du fikk lyst til å lese teksten, eller omvendt?

Informant 4: Ikke i A, men i B. Fordi jeg fikk så lite såpass lite video at jeg ville vite mer. I A fikk jeg servert hele historien med en gang, og følte derfor ikke behov for å lese teksten. Jeg fikk lyst til å se video når jeg leste tekst for å se hvordan de så ut.

Informant 10: Video ga meg ikke lyst til å lese teksten, men teksten ga meg lyst til å se videoen. Dette fordi jeg gjennom teksten hadde dannet meg et inntrykk av disse menneskene,

som jeg var nysgjerrig om stemte. Jeg leste litt tekst før jeg så videoene, fordi jeg ville ha et bilde av hvem jeg skulle se video av. Jeg ønsker alltid å vite det før jeg ser en video. Det handler vel om forutsigbarhet og kontroll.

Informant 1: Videoen gjorde meg ikke nysgjerrig på teksten, men teksten gjorde meg nysgjerrig på videoene. Når du leste teksten, for eksempel om han misbrukeren, så ble jeg nysgjerrig på hvordan han så ut og pratet etc. Hvis det hadde vært en reell lesesituasjon ville jeg nok bare sett videoene.

Informant 2: Jeg leste tekstene med interesse fordi jeg ville gjerne få litt mer bakgrunn om disse menneskene. Samtidig var jeg mest interessert i videoene. I B gjorde videoen mest at jeg ville lese teksten fordi jeg var interessert i menneskene.

Informant 5: Ja, jeg fikk lyst til å lese videre når jeg hadde sett videoen. Jeg ble nysgjerrig på menneskene og ville lete etter mer informasjon om dem.

Informant 3: Det var vel mest teksten som gjorde at videoene ble interessante og ikke omvendt. Derfor ville jeg hatt video til slutt i saken istedenfor på begynnelsen som i reportasje A. I reportasje B gjorde videoen at jeg ble forstyrret så derfor trigget ikke den meg til å lese mer tekst.

Informant 9: Video ga meg lite lyst til å lese teksten fordi jeg ikke ville miste følelsen jeg hadde bygget opp når jeg så videoen. Det følte litt som at jeg skulle ut av en kino-sal og så gå rett på å lese om filmen. Det handler kanskje om at to ulike medier gir to ulike opplevelser. Video gir meg en flow, og tiden står på en måte stille. Å jobbe etterpå en slik følelse følte helt feil.

Informant 6: I B ja, fordi da var video en liten teaser for teksten. Det var egentlig da jeg så videoen at jeg dannet meg en mening om jeg hadde lyst til å lese teksten eller ikke. I A fikk jeg hele historien i videoen så da fikk jeg ikke lyst til å lese teksten. Dersom man vil at leseren skal lese teksten tror jeg det kan være en fordel med korte videoer spredd utover i teksten.

Rekkefølge på video og tekst introen:

Leste du den introduserende teksten først, eller klikket du på videoen først?

Informant 1: Rett på video.

Informant 2: Ingressen først. Følte jeg måtte vite mer om vedkommende før jeg så videoen.

Informant 3: Ingressen først. Deretter klikket jeg på videoen. At ingressen var kort og lett å lese var avgjørende for at jeg trykket. Men aller helst ville jeg hatt video til slutt fordi da kunne jeg dannet meg et bilde i hode hvem disse personene var, og fått en opplevelse av teksten. Jeg ville fått mer ut av teksten på den måten.

Informant 6: Tekst først. Fordi jeg ville ha en ide om jeg skulle gidde å klikke på video eller ikke.

Informant 9: Leste ingressen først, og navnet over i de videoene som hadde det. Det var avgjørende at ingressen var kort og triggende for at jeg skulle ønske å se videoen. Det opplevde jeg at den var i reportasje A, men ikke i B.

Informant 4: Rett på videoen fordi den kom først. Kanskje man burde hatt teksten først om man skal være sikker på at folk leser den?

Informant 5: Teksten først fordi jeg ville vite litt før jeg klikket på videoen. Jeg skulle imidlertid ønske at det hadde vært litt mer introduksjon av personene først. Noen setninger til over videoen kunne ikke skadet.

Informant 10: Det skal mye til for at jeg klikker på videoer, så jeg leste en god del av teksten før jeg gikk opp igjen og klikket på videoen. Jeg ville vite mest mulig om personen før jeg klikket. Det handler vel om kontroll. Jeg vil vite hva som kommer.

Informant 7: Det varierte litt. Jeg klikket nok på ingressen flere ganger enn jeg bare klikket rett på video.

Informant 8: Klikket først på video. Fordi det var i den rekkefølgen, men også generelt fordi jeg var mer interessert i videoen enn i teksten. Noen ganger fenget ikke videoen, og da hadde jeg nok, som en vanlig leser forlatt hele siden. Jeg tenker at dersom video skal stå først er det veldig viktig at den fenger.

Avsluttet du tekst eller video før du kom til slutten? Når skjedde dette (A eller B)? Hvorfor?

Mange skummet tekstene. Særlig etter B skummet de, men mange også etter video A fordi de følte de hadde fått hele historien servert.

Informant 8 – Jeg merket jeg ble utålmodig da jeg leste teksten. Jeg ville helst bare hatt fakta. Særlig på nett vil jeg rett til poenget. Video, og litt utfyllende tekst som hadde gått rett til poenget, ville vært optimalt. Det er kanskje annerledes på nett enn på papir. På nett, mer enn på papir, er jeg ute etter å komme rett til poenget. Jeg merker at jeg skummer mer på nett enn på papir.

Informant 7: Skummet teksten der det var beskrivelse fra journalistens side. Det likte jeg ikke. Generelt engasjerte tekstene meg lite.

Informant 5: B leste jeg med interesse, både før og etter video nr 2. A skummet jeg på slutten fordi den ble litt for lang.

Informant 4 – ble utålmodig i teksten i A. Altfor lang og statisk.

Informant 9: A hadde ikke trengt tekst.

Struktur A har video og tekst kombinert som en introduksjon til saken. Hva synes du om denne versus bare bilder og tekst, slik som i struktur B?

Informant 9: Jeg likte at A hadde en video på topp. Den trigget meg til å gjøre noe. Den pushet meg videre fordi jeg så den gikk i loop.

Informant 4 – Fungerte godt.

Alle andre syntes det var noe forvirrende med video på topp. Kunne like godt vært stillbilde.

Informant 7 – det ble litt forvirrende med videoen på topp. Jeg lurte på om jeg skulle klikke på den, og prøvde å skru på lyd. Det var også vanskelig å få med seg teksten.

Hva tenker du om at alle reportasjene har en video på topp med en introduserende tekst? Leser du da den introduserende teksten først, eller klikker du først på videoen? (hvorfor?)

Lineær versus multilineær struktur:

Hva avgjorde rekkefølgen på historiene du leste i reportasje B?

Nesten alle leste lineært, fra venstre til høyre, og øverst først og deretter nederst. De forklarte dette med at det er slik jeg vanligvis leser, fra begynnelsen. Samtidig pekte flere på at det kanskje hadde lest den i en annen rekkefølge om de ikke hadde fått i oppgave å lese reportasjen.

Informant 4 – Når jeg har fått en oppgave så gjør jeg den vanligvis systematisk, men jeg hadde trolig ikke lest dem i rekkefølge om du ikke hadde bedt meg lese.

Informant 5: Jeg er systematiker i hodet, og tar nesten alltid ting i rekkefølge. Jeg er den typen som leser avisen fra side en.

Informant 2 – Jeg leste slik jeg vanligvis leser, i rekkefølge. Samtidig ville jeg kanskje valgt annerledes om dette ikke hadde vært en oppgave, men da ville jeg hatt mer informasjon om personene slik at jeg kunne foreta et valg.

Informant 9: Jeg tok styringen og blanke i rekkefølgen. Det var noe av det jeg likte med struktur A. Jeg følte denne reportasjen ga meg mest kontroll som leser. Jeg kunne når som helst klikke på ikonene og velge mellom menneskene i reportasjen. Når jeg klikke på et ikon fikk jeg også en følelse av hvor lang teksten var. Jeg følte jeg fikk bestemme både hastigheten og rekkefølgen slik jeg ville. Jeg er en person som liker å ha kontroll, og ta styringen, så dette med å selv kunne velge hvem jeg skulle lese om, falt veldig for meg. Det ga meg en slags trygghet.

Informant 3: Jeg leste som jeg skulle lest en bok. Det kunne kanskje være interessant å ha større ballonger på noen.

Følte du at du fikk mer flyt da du leste den ene enn den andre? (Hvilken? Og hvorfor?)

B

Informant 6: B fordi video førte meg videre i saken.

Informant 2: B. Jeg likte på en måte at jeg hele tiden visste hvor jeg var i reportasjen. A var mindre oversiktlig.

Informant 4: B. Fordi tekst og video ble ført sammen ganske hyppig.

Informant 8: A ga mest flyt fordi de ulike historiene hang sammen visuelt. De kom etter hverandre og dermed en følelse av at de hang sammen.

Informant 10:

A

Informant 7: Foretrakk de korte snuttene, samtidig følte j a ga mest flyt på grunn av at jeg følte den hadde best rytme. Kanskje fordi ting kom etter hverandre. I B følte jeg at jeg måtte klikke på videoen eller lese teksten videre. Det ble litt teknisk brysomt for meg. I alle fall om jeg valgte fullskjerm på videoen.

Informant 10: Jeg likte at teksten var litt lang og sammenhengende. Det var ikke mange avbrytelser underveis med video.

Informant 1: A. Jeg fikk mest ro til å lese teksten i fred. Samtidig gikk jeg litt lei etter hvert som jeg hadde lest et stykke. I B merket jeg at jeg var utålmodig etter å komme til neste video.

Informant 3: A fordi her var det en bedre rytme og ro. B var det for mange avbrudd. Jeg blir veldig fort distraheret av ting, og når jeg må ut og være interaktiv i teksten, så tenker jeg kanskje like godt at jeg kan smøre meg en skive og hente meg et glass vann også.

Informant 9: Siden videoen var lengre rakk jeg å komme i en slags flow. I B var videoen for korte til at dette kunne skje. Når det gjaldt flow mellom video og tekst syntes jeg, både i A og B, at teksten ga meg en slags flow-stop. I videoen, særlig i A, hadde jeg fått en spesiell følelse. Denne ble fullstendig brudd da jeg måtte lese teksten etterpå. Det var som å komme ut av en kino, og så bli bedt om å lese boken. Det handler kanskje om at det er to ulike medier som gir helt ulik flow.

Informant 5: Jeg følte B hadde en best rytme med oppdelte videoer, og jeg fikk også her best flyt. Jeg merket at jeg likte, og fikk en slags flyt, av avvekslingen mellom tekst og video. Da gled reportasjen mer av seg selv. I B var det dessuten veldig intuitivt hva jeg skulle gjøre, mer enn i A. Det var mer ryddig og oversiktlig og jeg skjønnte systemet med en gang.

*Hadde en av reportasjene en tydeligere rød tråd enn den andre? (Hvilken? Og hvorfor?)
(Fikk du for eksempel følelsen av at historiene hang bedre sammen i den ene reportasjen versus den andre? (Hvilken, og hvorfor, hvorfor ikke?))*

Informant 5: B hang best i hop.

Informant 10: I A mer enn i B fordi jeg fikk mulighet til å holde fokus lengre tid av gangen.

Informant 7: Nei.

Informant 8: Kanskje mest i A fordi den hang sammen visuelt.

Informant 4: A fordi jeg oppfattet at det var samme sak når den sto under hverandre.

Informant 9: A fordi det var lengre videoer og tydeligere sammenheng mellom dem. Det handlet kanskje om strukturen, men også at alle hadde navnet over ruten og den lille ingressen.

Informant 3: A på grunn av innholdet. Følte at de alle hadde et savn i A. I B var det mer individualistiske behov.

Informant 2: B

Informant 1: A fordi det var en tydeligere rytme. Ting gikk igjen.

Hva fikk deg til å klikke på videoene? (Var det noe du leste i teksten? Bildet som gjorde deg nysgjerrig? Eller fordi du leste lineært)

Alle klikket på videoen fordi de var neste post på programmet.

Informant 1: Jeg leser bare nedover og når det kommer en video så trykker jeg automatisk.

Var begge reportasjene like forståelige, eller var den ene lettere å forstå enn den andre?
(hvorfors?)